

Årsredovisning 2021

FÖR RIKSARKIVET

Årsredovisning 2021 för Riksarkivet

Omslagsbilderna är utsnitt från helsidesbilderna som förekommer i årsredovisningen.

Produktion: Riksarkivet

Riksarkivarien har ordet

RIKSARKIVET ARBETAR MED att lyfta fram arkivens värde i många skilda sammanhang. Vi har under året – bland annat till rapporter och utredningar om hur samhället ska komma igång efter pandemin – pekat på behovet av digitalisering av arkiven för att göra information tillgänglig oavsett var man befinner sig. Återstartsutredningens förslag om 800 miljoner kronor till digitalisering av kulturarvet är en välkommen satsning!

Innehållet i de svenska arkiven efterfrågas också i andra länder. Arkivens värde illustreras bland annat av Filip Orliks konstitution från 1710 som Riksarkivet lånade ut till Ukraina i samband med deras firande av sin 30:e självständighetsdag. Flera andra länder har firat sin självständighet, bland annat besökte den lettiska presidenten oss och tog del av de handlingar som låg till grund för Sveriges erkännande av Lettland 1921. Till Polen har Riksarkivet lånat ut kartor och slottsplaner till en utställning i Malbork slott, som finns med på Unescos världsarvslista.

Svenska Unescorådet har nominerat den svenska tryckfrihetsförordningen (TF) från 1766 till världsminneslistan. Den svenska tryckfrihetsförordningen anses ha varit den första i världen och den etablerade även den svenska offentlighetsprincipen. Sveriges lagstiftning och långa historiska tradition på området har därför global betydelse.

Vi har deltagit i demokratijubileet med olika aktiviteter under året. En självklarhet eftersom tillgång till kulturarv och autentisk information som kan användas i forskning, rättskipning och för allmänhetens insyn är grundläggande i vårt demokratiska samhälle.

Karin Åström Iko besöker tomten på Saltvikshöjden där nya arkivlokaler planeras att byggas i Härnösand.

Foto: Linda Saltin

Under året har vi gått i mål med den verksamhetsomställning som inleddes 2019 och som har inneburit att vi nu har minskat antalet befattningar inom myndigheten. Vi fortsätter utveckla infrastruktur och digitala arbetssätt liksom arbetet med att få en ekonomi i balans.

Planeringen för nya lokaler i Härnösand i samarbete med Skatteverket fortsätter. Det ger goda möjligheter till en kostnadseffektiv, hållbar och samhällsekonomisk lösning på Riksarkivets och statsförvaltningens långsiktiga behov av arkivlokaler.

Jag och min ledningsgrupp har under året arbetat med att ta fram en ny strategisk inriktning – Riksarkivets färdplan. Tack vare färdplanen har vi en gemensam bild av var Riksarkivet ska vara 2027.

Coronapandemin fortsatte att påverka verksamheten under 2021, men under hösten kunde vi äntligen hålla en invigning och fira de nya och ombyggda lokalerna i Täby – ett och ett halvt år efter att de blev klara.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 21 februari 2022

KARIN ÅSTRÖM IKO

Innehållsförteckning

Riksarkivet 7

- 7 Uppdrag
- 8 Organisation
- 8 Förutsättningar för Riksarkivet
 - 9 Coronapandemins påverkan
 - 10 Omställning och nya arbetssätt
 - 12 Krav på informationssäkerhet
 - 12 Fortsatt dialog om samhällsviktig information
 - 13 Samverkan

Resultatredovisning 15

- 15 Resultatbedömning
 - 17 Mål 1: Långsiktig tillgång till samhällsviktig information är säkrad
 - 28 Mål 2: Utvecklad tillgänglighet och service
- 38 Särskilda uppdrag
 - 38 Vetenskaplig utgivning
 - 39 Heraldisk verksamhet
- 40 Regeringsuppdrag
 - 40 Kultur i hela landet
 - 40 Samverkansrådet inom ramen för kultursamverkansmodellen
 - 42 Demokratijubileum
 - 42 Informationsutbyte
 - 43 Arbetsmarknad
 - 43 Öka andelen anställda som arbetar hemifrån
- 43 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet
- 45 Verksamhet med full kostnadstäckning
- 47 Statsbidrag till enskilda arkiv och regional kulturverksamhet
- 47 Kompetensförsörjning
- 47 Sjukfrånvaro

Finansiell redovisning 49

- 49 Kommentarer till det ekonomiska utfallet
- 49 Redovisningsprinciper
- 49 Värderingsprinciper
- 50 Övrigt
- 51 Resultaträkning
- 52 Balansräkning
- 53 Anslagsredovisning
- 54 Noter
- 64 Tilläggsupplysningar
- 67 Förteckning över tabeller
- 68 Förkortningar

Riksarkivet

Uppdrag

RIKSARKIVETS uppdrag är att säkerställa samhällets arkivinformation och göra den möjlig att använda över tid. Tillgång till kulturarv och autentisk information som kan användas i forskning, rättskipning och för allmänhetens insyn är grundläggande i vårt demokratiska samhälle.

Utgångspunkten för Riksarkivets uppdrag finns i tryckfrihetsförordningen (1949:105), TF, som ger alla rätt att ta del av allmänna handlingar. Myndighetens verksamhet regleras i arkivlagen (1990:782), i arkivförordningen (1991:446) samt i förordningen (2009:1593) med instruktion för Riksarkivet. Grundläggande bestämmelser om statliga myndigheters arkiv och arkivmyndigheternas ansvar finns också i arkivförordningen.

Riksarkivets instruktion anger att Riksarkivet har särskilt ansvar för den statliga arkivverksamheten och för arkivvården i landet, samt att Riksarkivet ska ha nationell överblick över arkivfrågorna. Ansvaret omfattar bland annat reglering och tillsyn, bevarande och tillhandahållande av arkivininformation samt metodutveckling inom dessa områden. Ansvaret berör i olika omfattning både offentlig och privat sektor.

Genom instruktionen har Riksarkivet ett uppdrag att ta hand om statens heraldiska verksamhet samt att ge ut Svenskt Diplomatarium och Svenskt biografiskt lexikon.

Verksamheten styrs även av det årliga regleringsbrevet. I särskilda förordningar finns bestämmelser om Riksarkivets bidragsgivning till enskilda arkiv och till regionala arkivinstitutioner. Särskilda uppdrag redovisas i avsnittet Regeringsuppdrag.

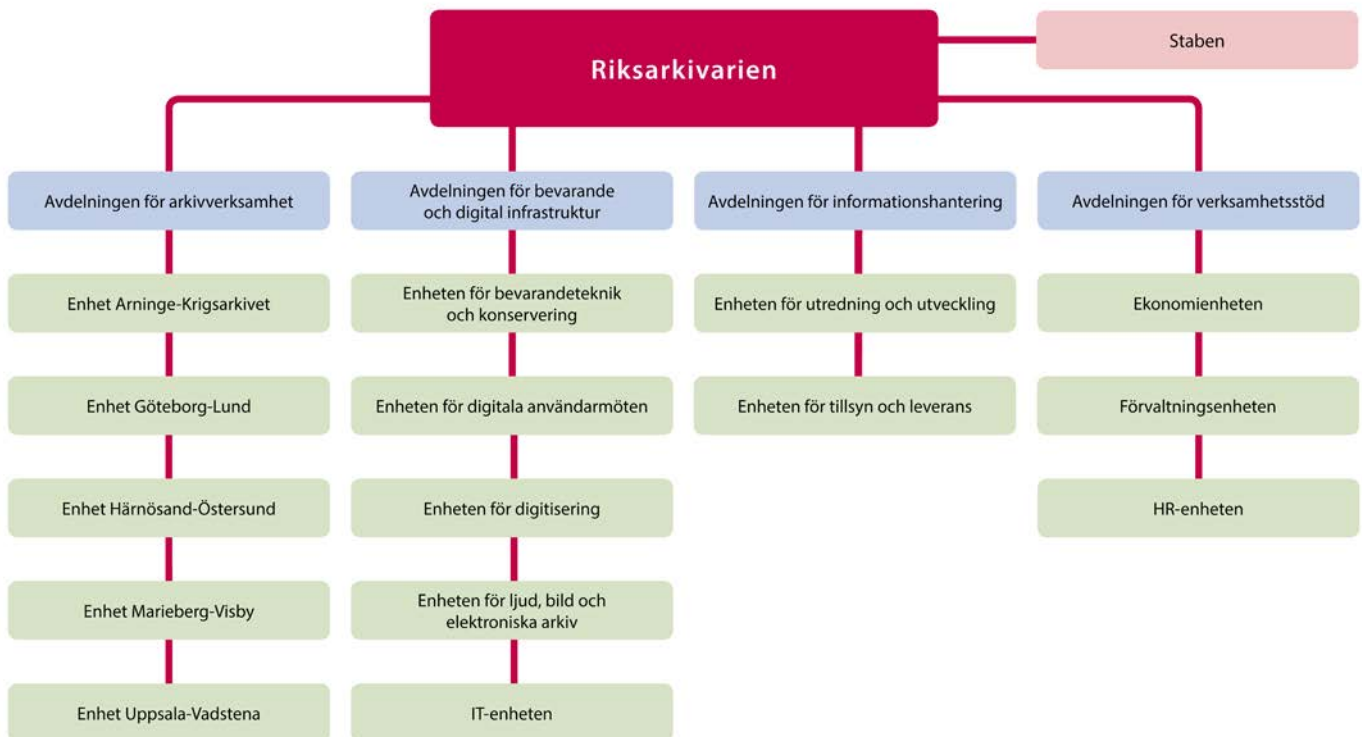
Riksarkivets strategiska inriktning för var myndigheten ska befinna sig år 2027 har riksarkivarien under året fastställt i färdplanen¹. De långsiktiga målen är:

- Långsiktig tillgång till samhällsviktig information är säkrad
- Utvecklad tillgänglighet och service
- Lärande och kommunikativ myndighet

1. Dnr RA-KS 2021/2138

Organisation

Myndighetens organisation består av avdelningar, enheter och sektioner. Vid myndigheten finns ett insynsråd som utses av regeringen. Rådet utövar insyn i verksamheten och ger myndighetschefen råd.

Förutsättningar för Riksarkivet

Tillgång till arkiv och autentisk information är en självklar rättighet i vårt demokratiska samhälle. Teknikutveckling och digitalisering bidrar bland annat till att stora mängder information produceras och konsumeras. Medborgarna och andra aktörer förväntar sig att informationen ska vara enkel att hitta. Samtidigt ställs ökade krav på informationssäkerhet och individens integritet.

I de globala målen för hållbar utveckling (Agenda 2030) anges att FN:s medlemsländer ska säkerställa allmän tillgång till information och skydda grundläggande friheter – här spelar arkiven och arkivinstitutionerna en viktig roll för att

Sverige ska kunna nå målen. I vår roll som nationalarkiv och genom vårt uppdrag som arkivmyndighet värnar vi om samhällets gemensamma informationsresurser.

I kommande avsnitt lyfter vi några särskilt viktiga förutsättningar som påverkar Riksarkivets utförande av sitt uppdrag.

CORONAPANDEMINS PÅVERKAN

Coronapandemin har, i likhet med föregående år, påverkat Riksarkivets verksamhet. Riksarkivarien har vid flera tillfällen fattat beslut² om åtgärder för att minska smittspridningen.

Riksarkivets utgångspunkt under pandemin har varit att allmänhetens tillgång till arkiven fortsatt ska upprätthållas. Det har dock varit nödvändigt att ha begränsat öppethållande i läsesalarna och minskad publik verksamhet. Under en kort period, från den 21 december 2020 till den 11 januari 2021, var läsesalarna helt stängda, men med möjlighet att på annat sätt ta del av allmän handling. Under våren ökade öppethållandet gradvis för att från och med september vara i stort sett detsamma som före pandemin. Tillgången till arkivinformation har varit begränsad, vilket gett konsekvenser, exempelvis för forskare. Riksarkivet har därför bjudit in till möten för dialog kring öppettider, en dialog som inleddes 2020 i samband med verksamhetsställningen som också påverkade öppettiderna.

I mars lämnade Riksarkivet in en skrivelse till Infrastrukturdepartementet för att komplettera den bild som Post- och telestyrelsen (PTS) gav i slutredovisningen av regeringsuppdraget *Kartlägga och analysera erfarenheter och behov av åtgärder för att leva och verka digitalt under pandemin*³. Analysen omfattade fyra sektorer som drabbats hårt av pandemin, bland annat kultursektorn. Riksarkivet lyfte i sin skrivelse fram arkivens betydelse för samhällsutveckling och demokrati, bland annat genom digitalt tillgängliggörande av arkivinformation. Riksarkivet föreslog att åtgärdslistan i rapporten skulle kompletteras med förslag om att öka digital tillgänglighet till arkiv och samhällsviktig information genom ökad digitisering, samt genom utveckling av den nationella arkivdatabasen (NAD). Riksarkivet lyfte också betydelsen av historisk data (arkiv) som en strategisk resurs. Genom att koppla ihop historisk och aktuell data får vi tillgång till ovärderlig information i obrutna serier – en resurs för såväl forskning som annan typ av vidareutnyttjande.

Under våren träffade Riksarkivet den utredare som hade i uppdrag att föreslå åtgärder för att starta upp kulturen i spåren av pandemin. Riksarkivet lyfte då fram arkivens betydelse för återstart, NAD, behovet av resurser till arkivinstitutioner samt resurser till digitalisering. I september lämnade utredningen sitt betänkande *Från kris till kraft – återstart för kulturen* (SOU 2021:77) och föreslog då en satsning på 800 miljoner kronor över tre år för digitalisering av det svenska kulturarvet. För

2. Beslut om coronaåtgärder 2021-03-31, 2021-05-27, 2021-09-13

3. PTS-ER-2021:1

Riksarkivet är satsningen i linje med myndighetens uppdrag att tillhandahålla tjänster för digitalisering av kulturarvsmaterial, vilket sker genom vår verksamhet i Fränsta.

Myndighetens verksamhet har anpassats för att följa Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd, vilket bland annat inneburit att tjänster ersatts med digitala möten. I enlighet med rekommendationer och regeringsuppdraget om hemarbete för statliga myndigheter som gällde fram till den 28 september, har personal med arbetsuppgifter som är möjliga att utföra utanför arbetsplatsen uppmannats att arbeta hemma. Även om digitala arbetssätt sedan tidigare varit integrerade i verksamheten medförde pandemin ett ökat fokus på digitala alternativ – erfarenheter som vi tar till vara.

OMSTÄLLNING OCH NYA ARBETSSÄTT

År 2019 påbörjade Riksarkivet en nödvändig omställning av verksamheten där utvecklingsinsatser för infrastruktur och digitalisering behövde prioriteras. Ett syfte var att möta användarnas ökade förväntningar och att säkra tillgänglighet och långsiktigt bevarande av samhällsviktig information. En annan bidragande faktor var att kommande år skulle innebära betydligt ökade kostnader för lokaler, flytt av arkiv och nödvändiga satsningar på infrastruktur. Riksarkivet behövde därför prioritera om i verksamheten och minska personalkostnaderna. Under 2019 minskade Riksarkivet personalkostnaderna främst genom att inte förlänga tidsbegränsade anställningar och genom att inte tillsätta vakanser. Den 1 september 2020 trädde en ny organisation i kraft med färre befattningar än tidigare. Den sista fasen av verksamhetsomställningen, som omfattade arbetsbristförhandlingar och uppsägningar, genomfördes under 2021. Antalet befattningar vid Riksarkivet har under hela omställningsperioden reducerats med 42, från 455 till 413, som ett led i att klara av de framtida ekonomiska utmaningarna som Riksarkivet fortsatt står inför. Minskningarna har medfört påfrestningar och behovet av ökade resurser för lokaler och verksamhet har lyfts av myndigheten.

Det har varit nödvändigt att hitta sätt att minska på kostnader liksom nya arbetssätt och tjänster som effektiviserar arbetet. Sådana har införts successivt. Som exempel kan nämnas ett flerårigt projekt för att förenkla rutinerna kring fakturering kopplade till det utbud av tjänster som i vissa fall sker mot avgift. Myndigheten hanterar årligen omkring 10 000 fakturor, och rutinerna har bestått av många manuella moment. Teknik för automatisering har implementerats i webbformulär, ärendehanterings- och ekonomisystem. I början av 2021 lanserades ett nytt digitalt arbetssätt för hantering av beställningar och inbetalningar som innebär en stor effektivisering.

Ett annat utvecklingsarbete har rört kommunikations- och programverksamheterna. I maj 2021 infördes en ny organisering för arbetet. En redaktion inrättades för att hantera innehåll och publicering i myndighetens alla kanaler, och ersatte då

Inför flytten av Krigsarkivets arkiv och bibliotek till nya arkivlokaler i Täby, krävdes omfattande förberedelser. Vid rengöring av arkivvolymerna och biblioteksböcker var det bra att ha anpassad utrustning, här i form av bärbar ryggsugare.

Foto: Jenny Odell

flera olika grupper för enskilda kanaler. Detta har effektiviserat arbetet och lett till mer innehåll och fler följare. För samordning av och stöd till programverksamheten inrättades ett programstöd (beskrivs i avsnittet Främja kunskap om mottagna arkiv).

KRAV PÅ INFORMATIONSSÄKERHET

Hög informationssäkerhet är centralt för att Riksarkivet ska kunna utföra sitt uppdrag att säkerställa samhällets arkivinformation och för att förtroendet för myndigheten ska upprätthållas. Riksarkivet har därför bedrivit ett förändrings- och utvecklingsarbete inom informationssäkerhetsområdet. Syftet har varit att säkerställa att myndighetens informationshantering håller en god säkerhetsnivå och att kunna implementera Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) föreskrifter om informationssäkerhet för statliga myndigheter.

Arbetet har genomförts utifrån MSB:s metodstöd och i enlighet med standarderna i ISO/IEC 27000-serien. I detta har ingått analyser av myndighetens informationshantering, verksamhetsinterna och externa krav på informationssäkerhet (inklusive rättsliga krav), genomförande av riskanalyser samt utvärderingar av befintlig säkerhet. Viktigt har varit att identifiera problemområden och göra prioriteringar av åtgärder.

En modell för informationsklassning har utarbetats specifikt för Riksarkivet och en ny informationssäkerhetspolicy har tagits fram. Riksarkivets personal har fått utbildning om informationssäkerhet, via webinarier samt genom en särskild informationssäkerhetsdag.

FORTSATT DIALOG OM SAMHÄLLSVIKTIG INFORMATION

Den dialog som Riksarkivet haft med aktörer inom arkiv och informationshantering parallellt med arkivutredningen (Ku 2017:02) och även under remissperioden för betänkandet⁴ har fortsatt under 2021 genom digitala dialogmöten. Under april genomfördes sex möten med drygt 120 deltagare från kommuner, regioner, statliga myndigheter, universitet- och högskola, museer, företag och föreningar.

Vikten av ett helhetsperspektiv på frågorna har fortsatt stått i fokus, men diskussionen har också inriktats på framtiden. Den önskade framtidsbild som Riksarkivet har presenterat har fått gehör under vårens möten:

- Samhället förstår informationens och arkivens värde och vill använda den.
- Enighet om vad som är samhällsviktig information – oavsett i vilken sektor den skapats.

4. SOU 2019:58 *Härifrån till evigheten – En långsiktig arkivpolitik för förvaltning och kulturarv*

- Som medborgare kan jag lita på att hitta autentisk och säkert hanterad information.
- Nationella arkivdatabasen (NAD) är heltäckande och lättanvänd – en resurs för både privatpersoner, forskare och myndigheter.
- Information hanteras rätt från början när det gäller format, bevarande och säkerhet.
- Gemensam lösning för samhällets digitala bevarande är på plats.
- Regelverk och standarder i olika sektorer harmoniserar.
- Information från arkiv, museer, myndigheter och organisationer länkas ihop till smarta tjänster.
- AI ger nya forskningsmöjligheter och ny kunskap alstras ur stora digitala informationsmängder.

SAMVERKAN

Riksarkivet har fortsatt samarbetet inom eSam (eSamverkansprogrammet) för att bidra med kompetens inom informations- och arkivhantering, och för att ta del av andra medlemmars erfarenheter.

Coronapandemin och EU-domstolens dom i det så kallade Schrems II-målet har visat på det stora behovet av samverkan mellan offentliga aktörer, bland annat för utveckling av säkra digitala lösningar. Domen i Schrems II-målet begränsar möjligheterna att nyttja leverantörer av molntjänster från länder utanför EU. Samarbetet inom eSam har därför haft fokus på säkerhets- och krishanteringsfrågor, vilket bland annat resulterat i en analys av digitala mötesplattformar för offentlig sektor och granskning av tjänster och leverantörer med koppling till tredje land.

Inom eSam lyfter vi vikten av proaktiv informationshantering och ett systematiskt arbete med värdering och strukturering av information som förutsättning för arbete med grunddata, öppna data och informationssäkerhet.

Riksarkivet har deltagit aktivt i flera arbetsgrupper inom Digisam (Samverkan för ett digitalt kulturarv). Samarbetet har bland annat resulterat i en debattartikel som publicerades i Dagens Nyheter i januari om en storskalig och kraftfull digitalisering av kulturarvet, *Digitalisera kulturarvet för demokratins skull*. Debattartikeln skrevs under av fem myndighetschefer.

Riksarkivet samverkar även med den enskilda arkivsektorn, inom ramen för samverkan med Samarbetsrådet för enskilda arkiv. Rådet arbetar tillsammans för att stärka den enskilda arkivsektorn och synliggöra arkivens betydelse i samhället. Vi har under året breddat sammansättningen inom rådet med representanter från universiteten och enskilda arkivinstitutioner.

Riksarkivet deltar i det europeiska samarbetsprojektet *Archiving by Design*, en undergrupp till EU-kommissionens European Archives Group (EAG). Projektet har i uppdrag att vidareutveckla det nederländska nationalarkivets arbete med inbyggd arkivering i informationshanteringssystem och -processer. I juni delrapporterade projektet sitt arbete för hantering av digitalt skapad information på ett hållbart och autentiskt sätt över tid. Ett expertseminarium har hållits i Oslo, där Riksarkivet bland annat tog upp frågor om effektiv och hållbar informationsförvaltning.

Riksarkivet förmedlar data till Europeiska arkivportalen, Archives Portal Europe (APE). APE är en vägvisare till arkivresurser från hela Europa. Mer än 1 000 institutioner från 32 europeiska länder bidrar aktivt med information om sina arkiv och samlingar. I Sverige fungerar NAD som en nationell förmedlare av data till Europeiska arkivportalen. Medverkan ökar möjligheterna till vidareutnyttjande av våra svenska arkivresurser. Det finns en särskilt utvecklad API-baserad hämtningsmetod, som öppnar upp för vidareutveckling av sökapplikationer mot portalens data.

Riksarkivet är medlem i ICARUS (International Centre for Archival Research) som samlar arkivinstitutioner och universitet kring frågor som rör forskning, tillgängliggörande och förmedling av arkiv. ICARUS driver flera digitala plattformar, däribland lokala onlinearkiv, så kallade topotek, där institutioner och privatpersoner tillsammans bidrar med material och kunskap. Riksarkivet är nationellt ansvarig för topoteken och driver två av dessa, i Visby och Östersund.

ICARUS är en viktig part i den europeiska organisationen Time Machine Organisation (TMO) där Riksarkivet också är medlem. TMO arbetar för samarbete inom teknik, vetenskap och kulturarv för att främja digital användning och återanvändning av kulturarvet.

Resultatredovisning

Resultatbedömning

Riksarkivet redovisar verksamhetens resultat utifrån fyra kvalitativa aspekter. Dessa ska tjäna som långsiktiga indikatorer på resultatutvecklingen inom olika delar av verksamheten. Aspekterna är av väsentlig betydelse för uppfyllande av arkivlagens krav på att arkiv ska tillgodose rätten att ta del av allmänna handlingar, behovet av information för rättskipningen och förvaltningen samt forskningens behov. De är också tydligt knutna till Riksarkivets uppgifter enligt instruktionen.

De fyra aspekterna är:

- Tillståndet för arkiven hos myndigheterna
- Förvaringsmiljön för Riksarkivets bestånd
- Tillgängligheten till arkiv förvarade hos Riksarkivet
- Riksarkivets service till användare av arkivmaterialet

Bedömningen har gjorts enligt den tregradiga betygsskalan:

- Bra
- Tillfredsställande
- Mindre tillfredsställande

Resultat redovisas under två långsiktiga mål och verksamheter kopplade till dessa:

- Mål 1: Långsiktig tillgång till samhällsviktig information är säkrad
 - Normera och främja informationshantering
 - Utöva tillsyn
 - Hantera leveranser och förvärv
 - Bevara mottagna arkiv
- Mål 2: Utvecklad tillgänglighet och service
 - Digitalt tillgängliggöra arkivinformation
 - Främja kunskap om mottagna arkiv
 - Tillhandahålla i läsesal
 - Besvara förfrågningar

Riksarkivet har infört nya nyckeltal inom vissa områden, vilket innebär att statistik enbart redovisas för 2021 och inte bakåt i berörda tabeller.

Invigning av Riksarkivet i Täby firades den 1 oktober 2021, med fanfar och invigningstal av kulturminister Amanda Lind.

Foto: Jenny Odell

MÅL 1:
LÅNGSIKTIG TILLGÅNG TILL SAMHÄLLSVIKTIG INFORMATION
ÄR SÄKRAD

*Bedömning av:
Tillståndet för arkiven hos myndigheterna*

Bedömningsnivåerna avser i vilken grad föreskrifterna uppfylls och förelägganden getts.

- Bedömningen bra betyder att föreskrifterna i huvudsak uppfylls och att inga förelägganden getts.
- Bedömningen tillfredsställande innebär att föreskrifterna i väsentliga delar uppfylls och att endast förelägganden av mindre omfattning getts.
- Bedömningen mindre tillfredsställande ges om föreskrifterna i flera avseenden inte uppfylls och förelägganden getts på flera punkter.

Bedömningen av tillståndet hos myndigheternas arkiv har gjorts på grundval av antalet förelägganden, grupperade i nio områden: ansvar, arkivbildning, framställning av handlingar, särskilt om elektroniska handlingar, förvaring av analoga handlingar, gallring, arkivredovisning enligt äldre respektive nutida regler, samt arkivlokaler.

Fokus under 2021 har legat på inspektioner av myndigheter under Justitiedepartementet.

I år har Riksarkivet utfärdat förelägganden särskilt gällande brister i den verksamhetsbaserade arkivredovisningen. Dessa brister var framträdande även under 2020.

Riksarkivet har gjort en sammanställning av den sektorsvisa tillsynen av nio politikområden under åren 2013–2019 (RA-KS 2021/02532). Denna visar att även för den perioden rörde största delen av givna förelägganden (42 procent) arkivredovisning. Arkivförteckningarna har traditionellt varit i fokus för arkivmyndigheternas tillsyn och övergången till verksamhetsbaserad redovisning innebär ingen skillnad i detta. Arkivredovisningen är väsentlig för att man över tid ska ha kunskap om vilken information arkiven innehåller.

De inspekterade myndigheternas uppfyllelse av Riksarkivets föreskrifter får med anledning av dessa brister anses vara tillfredsställande. Samma bedömning gjordes för verksamhetsåret 2020.

*Bedömning av:
Förvaringsmiljön för Riksarkivets bestånd*

Betygsskalan avser i vilken grad lokalerna uppfyller Riksarkivets egna föreskrifter.

- Betyget bra betyder att ingen av myndighetens arkivlokaler har några allvarliga brister i förhållande till föreskrifterna.
- Betyget tillfredsställande ges om huvuddelen av lokalerna inte har några allvarliga brister. Enstaka lokaler kan dock ha mera omfattande brister.
- Betyget mindre tillfredsställande innebär att flera av lokalerna har allvarliga brister.

Av årets sammanställda rapportering framgår att flertalet av Riksarkivets arkivdepåer är av god eller mycket god kvalitet. Men det finns också anläggningar som inte uppfyller regelverkens krav. Ett exempel är en av depåerna i Göteborg som i sin helhet inte uppfyller kraven på arkivlokaler.

Sammantaget bedömer Riksarkivet med anledning av dessa brister att beståndens förvaringsmiljö är tillfredsställande. Betyget är detsamma som för verksamhetsåret 2020.

Normera och främja informationshantering

Verksamheten omfattar: Utveckla medel och metoder för informationshantering inom offentlig och enskild sektor. Normera generellt och myndighetsspecifikt genom föreskrifter och beslut (RA-FS och RA-MS). Öka kunskap om hantering av information inom offentlig och enskild sektor genom aktiv vägledning och samverkan med andra aktörer.

Riksarkivet har tillsammans med ett flertal andra myndigheter inom Digisam publicerat *Vägledning till digitalt bevarande*, som bland annat redogör för begreppet digitalt bevarande, metadata och format samt för regelverket på området.

Riksarkivets löpande föreskriftsarbete har under året resulterat i ett fyrtiotal myndighetsspecifika föreskrifter (RA-MS). Flertalet rör gallring.

När det gäller nya generella föreskrifter kan särskilt nämnas föreskrifter och allmänna råd om gallring efter skanning (RA-FS 2021:1) med tillhörande vägledning. Dessa innebär effektivitetsvinster både för Riksarkivet och för de arkivbildande myndigheterna, eftersom de nu själva kan gallra pappersförslagor istället för att behöva vända sig till Riksarkivet i varje enskilt fall. Ytterligare generella föreskrifter som beslutats är de som reglerar gallring inom stödverksamheter, till exempel

handlingar som rör fastigheter, anläggningar och lokaler samt juridik, kommunikation, information och utbildning (RA-FS 2021:7). Även föreskrifter om gallring av säkerhetshandlingar har trätt i kraft (RA-FS 2021:3). Vid årsskiftet 2021/2022 trädde föreskrifter i kraft som reglerar gallring av handlingar av uppenbart ringa betydelse och handlingar som är generiska för styr-, stöd- och kärnverksamheter och som genom sitt informationsinnehåll och funktion har ett lågt informationsvärde eller är av begränsad betydelse (RA-FS 2021:6).

I slutet av året remitterade Riksarkivet förslag⁵ till ytterligare två föreskrifter. Ett syfte med förslagen är att val av format i ett tidigt skede i hanteringen av information ska underlätta arbetet för att säkerställa att information kan bevaras så länge den behövs. Det ena förslaget omfattar hela den offentliga förvaltningen – stat, kommuner och regioner – och avser tekniska krav vid framställning av elektroniska handlingar (*FormatE*). Det andra omfattar enbart statliga myndigheter och gäller framställning av allmänna handlingar där det finns behov av arkivbeständighet och där handlingarna kan komma att bevaras för framtiden och eventuellt överlämnas till Riksarkivet.

Föreskrifterna och vägledningen utgör exempel på vikten av att ha ett helhetsperspektiv på hanteringen av information, att arbeta proaktivt samt att samverka med andra aktörer.

I oktober lämnade Riksarkivet sitt yttrande⁶ över pliktmaterialutredningens betänkande⁷. Utredningen lämnade bland annat förslag på hur pliktinsamlingen av material kan utformas så att den blir medie-, teknik- och formatoberoende och därmed långsiktigt hållbar. Riksarkivet lyfte frågan om att format är centralt för möjligheten för digitalt bevarande över tid. Riksarkivet föreslog att Kungliga biblioteket utökar samarbetet med Riksarkivet för en ensad syn om lämpliga format.

Riksarkivet arbetar med att öka kunskaperna om hantering av information inom både offentlig och enskild sektor genom aktiv vägledning och samverkan med andra aktörer. En viktig främjandeinsats under året var den digitala konferens om informationshantering som genomfördes i samverkan med Föreningen för arkiv och informationsförvaltning (FAI) och Föreningen arkivverksamma i landsting och kommun (FALK). Konferensen belyste bland annat bevarande och gallring, demokratifrågor, samhällsviktig information och digitalisering. Tack vare det digitala formatet nådde vi fler deltagare.

Riksarkivet har börjat ge ut ett nyhetsbrev om informationshantering. Syftet är att tillhandahålla nyheter och aktuell information till prenumeranter inom hela arkivsektorn.

5. Dnr RA-KS 2021/18

6. Dnr RA-KS 2021/1354

7. Papper, poddar och ... Pliktmateriallagstiftning för ett tryggt källmaterial – SOU 2021:32

**Tabell 1. Prestationer inom verksamheten
Normera och främja informationshantering**

	2021	2020	2019
Föreskrifter och allmänna råd (RA-FS), antal	8	2	4
Myndighetsspecifika föreskrifter och beslut (RA-MS), antal	35	50	67

Tabell 2 visar fördelningen av kostnader och intäkter inom verksamheten.

**Tabell 2. Totala intäkter och kostnader för verksamheten
Normera och främja informationshantering**

	2021	2020	2019
Intäkter	21 622	19 374	19 964
Anslag	21 445	19 203	19 185
Övriga intäkter	177	171	780
Kostnader	21 622	19 374	19 964
Differens	0	0	0

Differensen mellan intäkter och kostnader består av årets kapitalförändring.

Utöva tillsyn

Verksamheten omfattar: Inspektera, ge råd och utvärdera den offentliga förvaltningens arkivhantering utifrån de mål som uttrycks i arkivlagen samt de krav som ställs genom Riksarkivets föreskrifter.

Syftet med Riksarkivets tillsyn är att skapa förutsättningar för en ändamålsenlig arkivhantering och möjligheter för bevarande av myndigheters information för framtiden. Tillsynsverksamheten är också ett viktigt instrument för insyn i myndigheternas arkivhantering och bidrar till att underlätta processen inför överlämnande av arkiv till Riksarkivet. Brister i regelefterlevnad kan leda till både fördröjning och fördyring vid överlämnandet.

Tillsynen innebär att inspektera arkivhanteringen och vid behov förelägga om åtgärder, att ge råd om arkivhantering, samt att utvärdera den offentliga förvaltningens arkivhantering utifrån de mål som uttrycks i arkivlagen och de krav som ställs i Riksarkivets föreskrifter. Inspektionsverksamheten rör endast statliga myndigheter och organ⁸ (tillsynsobjekten), medan rådgivningen även riktas till kom-

8. Bilagan till offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL

Riksarkivet har utökat sitt digitala utbud – här pågår poddinspelning i Riksarkivet i Stockholm.

Foto: Christina Olsson

muner, regioner och i viss mån enskilda. Utvärdering avser hela den offentliga förvaltningen.

Riksarkivet strävar efter att ständigt utveckla tillsynsverksamheten och att samverka på strategisk nivå med övrig offentlig förvaltning i tillsynsfrågor.

Trots de begränsningar som under året följt av myndigheternas åtgärder för att begränsa smittspridning har tillsynsverksamheten i stort sett kunnat bedrivas enligt Riksarkivets plan. Tillsynsstrategin 2020–2030⁹ utgör långsiktig styrning av verksamheten. Riksarkivet har tagit steg framåt i utvecklandet av digital tillsyn, till exempel att genomföra inspektioner via digitala möten istället för fysiska. Merparten av inspektionerna under 2021 har genomförts på detta sätt.

Mognadsmätning har använts som ytterligare en inspektionsmetod för att analysera förutsättningarna för en god arkivvård. Metoden kan dels användas vid inspektioner, dels genom självskattning. Resultatet ger en helhetsbild och information om vilka områden som behöver åtgärdas.

Tabell 3. Prestationer inom verksamheten

Utöva tillsyn

	2021	2020	2019
Inspektioner (statliga myndigheter), antal	38	53	12

Tabell 4 visar fördelningen av kostnader och intäkter inom verksamheten.

Tabell 4. Totala intäkter och kostnader för verksamheten

Utöva tillsyn

	2021	2020	2019
Intäkter	8 205	8 342	8 007
Anslag	8 102	8 224	7 948
Övriga intäkter	103	118	59
Kostnader	8 205	8 342	8 007
Differens	0	0	0

Differensen mellan intäkter och kostnader består av årets kapitalförändring.

9. RA PROT 2020/0069

Hantera leveranser och förvärv

Verksamheten omfattar: Skapa, utveckla och utvärdera hållbara riktlinjer för övertagande av arkiv från både enskilda och statliga arkivbildare. Genomföra övertaganden från arkivbildare samt ge råd i frågor om överlämnanden både externt och internt.

Coronapandemin och flytten av Krigsarkivet har påverkat inflödet av nya överlämnandeärenden. Det har varit ojämnare än normalt även om en viss återhämtning kunde skönjas under våren. Under hösten har fysiska besök inför planering av överlämnande till Riksarkivet kunnat återupptas.

Att myndigheter överlämnar sina arkiv till Riksarkivet skapar en bättre överblick över arkiven och förenklar medborgarnas insyn samt gör arkiven mer tillgängliga för forskning. Det gör även att resursbehov för långsiktigt bevarande kan planeras mer samhällsekonomiskt. Riksarkivet har tagit till sig av den kritik som framfördes i remissvaren till arkivutredningen gällande de problem som myndigheterna såg vid överlämnanden av arkiv. Riksarkivet arbetar för att det ska bli lättare att överlämna arkiv, exempelvis genom förbättringar i rutiner genom en ny checklista för egenkontroll och förtydligande av informationen på webbplatsen.

Riksarkivet menar att incitamenten för att överlämna allmänna handlingar till oss är svaga. Sedan tidigare har vi framfört¹⁰ att det behövs ett helhetsperspektiv på arkivhanteringen inom staten. En långsiktig och stabil finansieringsmodell för överlämnande av allmänna handlingar till Riksarkivet skulle bidra till detta.

**Tabell 5. Prestationer inom verksamheten
Hantera leveranser och förvärv**

	2021	2020	2019
Leveranser av statligt material			
Leveranser (analogt och digitalt), antal	175	207	121
Levererade pappershandlingar, hyllmeter	3 718	1 401	776
Levererade elektroniska arkiv, GB	2,83	–	–
Leveranser av enskilda arkiv			
Leveranser (analogt och digitalt), antal	224	422	322
Levererade pappershandlingar, hyllmeter	292	500	1 803
Levererade elektroniska arkiv, GB	1,73	–	–

10. Överlämnande av allmänna handlingar till Riksarkivet, Dnr RA 04-2017/05870

Tabell 6 visar fördelningen av kostnader och intäkter inom verksamheten.

**Tabell 6. Totala intäkter och kostnader för verksamheten
Hantera leveranser och förvärv**

	2021	2020	2019
Intäkter	8 885	9 089	11 891
Anslag	8 174	8 315	11 561
Övriga intäkter	711	774	331
Kostnader	8 885	9 089	11 891
Differens	0	0	0

Differensen mellan intäkter och kostnader består av årets kapitalförändring.

Bevara mottagna arkiv

Verksamheten omfattar: Kontinuerligt förbättra förutsättningarna för långtidsbevarande av information i arkiven, oavsett medium, för att säkerställa samhällets behov av en långsiktig informationsförsörjning. Utveckla metoder för bevarande och konservering samt utföra preventiva och direkta vårdinsatser av analoga och digitala informationsbärare, såsom konvertering av format och migrering. Genomföra bevarandeinsatser för såväl analoga som digitala arkiv.

Ändamålsenliga och flexibla lokaler är en förutsättning för att Riksarkivet ska kunna genomföra sitt uppdrag. En fjärdedel av myndighetens anslag går till lokalkostnader. Idag finns ett begränsat accessionsutrymme samtidigt som vi ser att det finns ett stort förväntat leveransbehov från statsförvaltningen. Lokalförsörjningsstrategin¹¹ som antogs i juli 2020 är styrande för arbetet med lokaler, det vill säga nybyggnadsprojekt, större ombyggnader, betydande omflyttningar inom myndigheten och förlängning av hyresavtal. Riksarkivet kommer att koncentrera nybyggnationer till ett fåtal platser. Externa depåer ska avvecklas succesivt så att verksamheten på en ort inte är utspridd på flera olika lokaler.

I Härnösand driver Riksarkivet ett gemensamt projekt med Skatteverket (enligt en överenskommelse¹² hösten 2019) som syftar till nya lokaler i Härnösand. Samarbetet är en mycket god möjlighet till en kostnadseffektiv, hållbar och samhälls-ekonomisk lösning på Riksarkivets – och statsförvaltningens – långsiktiga behov. Nuvarande lokaler i Härnösand har ineffektiva ytor och är svåra att anpassa till effektiva arbetssätt.

11. PROT 2020/32

12. Dnr 12-2019/15445

I Göteborg fortsätter Riksarkivet arbetet med att söka ersättningslokaler. I lokalerna på Arkivgatan i Göteborg har Institutet för språk och folkminnen (Isof) flyttat in. Isof hyr delar av lokalerna i andra hand och vi har ett samverkansavtal om vissa gemensamma ytor.

I Fränsta pågår arbete med att verksamhetsanpassa Riksarkivets lokaler. En projektering har genomförts i samarbete med fastighetsägaren. Tillträde är beräknat till våren 2022. I Ramsele har anpassningar av lokalerna skett utifrån verksamhetens behov.

Under året slutfördes flytten av Krigsarkivet till de utbyggda lokalerna i Täby. Flytten av Krigsarkivets samlingar och avvecklingen av Krigsarkivets depå i Frihamnen slutfördes båda i maj. Genom projektet¹³ har Riksarkivet uppnått sina mål: god förvaring av Krigsarkivets samlingar, rationalisering av tillhandahållande i läsesal samt rationalisering och effektivisering genom sammanslagning av Krigsarkivet och Arninge med gemensam lokalisering i Täby. Erfarenheter från detta projekt kommer att tas till vara i kommande bygg- och flyttprojekt i Härnösand och Göteborg.

Två av de fastigheter som Riksarkivet hyr – i Visby och Täby – har sålts och fått nya privata ägare. Långsiktiga och trygga hyreskontrakt underlättar Riksarkivets strategiska arbete med lokaler, men vid ägarbyten bryts kontinuiteten i förvaltningen. Detta kan vara problematiskt ur säkerhets- och säkerhetsskyddssynpunkt eftersom myndigheten vid ett ägarbyte inte själv kan påverka vem som tar över fastigheten. Majoriteten av Riksarkivets fastigheter ägs av privata värdar.

Riksarkivet har varit delaktigt i ett projekt om kärnbränsleavfall *Information Data, and Knowledge Management (IDKM)* inom The Nuclear Energy Agency/OECD. IDKM fokuserar på bevarandefrågor avseende information inom kärnbränsleavfallssektorn, där det långsiktiga bevarande är viktigt. I samband med avveckling av kärnkraftsanläggningar måste informationsprocesserna och överföring till slutförvar säkras upp.

Riksarkivet fortsätter att delta i det forskningsrelaterade nätverket, Heritage Science Sweden (HSS), som bevakar utvecklingen av etablering av en permanent forskningsinfrastruktur på Europeisk nivå, E-RIHS. Riksarkivet ingår även i ett nätverk med bevarandechefen inom EU (European Heads of Conservation, EHC). I december 2021 hölls ett digitalt möte om arkiv och klimatförändringar under ledning av Slovenien. Riksarkivet har även bidragit till samarbetet inom The Open Preservation Foundation (OPF) med ett föredrag om den insamling av äldre teknik som Riksarkivet påbörjade under 2020.

13. Dnr RA-KS 2021/00098

Sverige erkände de baltiska staternas självständighet för hundra år sedan. Den lettiske presidenten Egils Levits besökte Riksarkivet och fick en presentation av de handlingar som låg till grund för Sveriges erkännande 1921.

Foto: Emre Olgun

**Tabell 7. Prestationer inom verksamheten
Bevara mottagna arkiv**

	Per 2021-12-31	Per 2020-12-31	Per 2019-12-31
Pappershandlingar i våra arkiv, hyllmeter ¹⁾	753 908	738 317	738 557
Varav enskilt	112 904	92 297	94 792
Militärt tryck, antal registrerade	311	223	766
Kartor och ritningar, antal registrerade enheter	482 973	–	–
Digitala arkiv, antal filer	583 018	–	–
Digitala arkiv, TB	6,52	–	–
Konserverade enheter, antal	1 800	6 270	8 513
Konverterade filer, antal	3 819	–	–

¹⁾ Från och med 2021 tillämpas en förändrad mätmetod som bygger på en schablonberäkning av antal registrerade enheter i Arkis.

Tabell 8 visar fördelningen av kostnader och intäkter inom verksamheten.

**Tabell 8. Totala intäkter och kostnader för verksamheten
Bevara mottagna arkiv**

	2021	2020	2019
Intäkter	167 420	181 666	163 731
Anslag	133 757	147 107	130 565
Övriga intäkter	33 663	34 559	33 015
Kostnader	167 431	181 183	163 881
Differens	-11	482	-150

Differensen mellan intäkter och kostnader består av årets kapitalförändring.

MÅL 2:
UTVECKLAD TILLGÄNGLIGHET OCH SERVICE

*Bedömning av:
Tillgängligheten till arkiv förvarade hos Riksarkivet*

Betyget bra, tillfredsställande och mindre tillfredsställande speglar förteckningsläget och nivån på sökbarhet.

- Betyget bra betyder att nästan alla arkiv är förtecknade och sökbara ner på volymnivå samt att de digitala bilder som finns av arkivhandlingarna är enkelt sökbara.
- Betyget tillfredsställande innebär att huvuddelen av arkiven är förtecknade så att sökbarheten är god, att huvuddelen av arkiven är sökbara i Arkis och NAD samt att digitala bilder av arkivhandlingar är sökbara.
- Betyget mindre tillfredsställande ges om en stor del av arkiven inte är förtecknade och inte sökbara i Arkis annat än på övergripande beståndsnivå samt att digitala bilder av arkivhandlingar inte är sökbara.

Förteckningsläge och sökbarhet

Under året har mottagna arkiv fortlöpande registrerats i Arkis och gjorts tillgängliga i NAD. Huvuddelen av Riksarkivets mottagna arkiv är nu registrerade i Arkis.

Riksarkivet bedömer att förteckningsläget är bra, liksom sökbarheten i Arkis. Det gäller både statliga och enskilda arkiv, även om förteckningsläget är något sämre för de enskilda. Samtliga arkiv är sökbara på övergripande beståndsnivå och 85 procent av arkiven även sökbara ner på volymnivå. Det är en förbättring jämfört med 2020 då 80 procent var sökbara på volymnivå.

Det finns skillnader i registreringsgrad. Detta beror på att vissa arkiv, i synnerhet äldre och omfattande, kräver omfattande omarbetningar för att kunna registreras.

Sökbarheten hos de digitala bilderna av arkivhandlingar

Arkis innehåller drygt 218 miljoner digitala bilder. Antalet ökade med 2,5 miljoner under 2021. Det är en mindre ökning jämfört med tidigare år. Detta beror på att Riksarkivet inte har resurser för en omfattande digitisering av egna handlingar och att den egna skanningen framförallt koncentrerats till lagfarts- och fastighetsböcker. Denna typ av handlingar tar längre tid och är mer resurskrävande att digitisera än andra eftersom de är inbundna och sköra.

Av totalt ca 218 miljoner arkivhandlingar är ca 70 miljoner (32 procent) publikt tillgängliga via internet i Riksarkivets digitala forskarsal. Procentsatsen är densamma som året innan. En stor del av de handlingar som digitaliserats omfattas av EU:s dataskyddsdirektiv, GDPR. Digitala bilder av yngre folkbokföringshandlingar kan också omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Dessa bilder kan inte publiceras på internet.

De bilder som omfattas av GDPR, men som kan lämnas ut utan sekretessprövning, är digitalt tillgängliga vid besök i Riksarkivets fysiska läsesalar. För närvarande är ytterligare 45,3 miljoner bilder av arkivhandlingar tillgängliga på detta sätt, det vill säga 53 procent. De största kategorierna av sådana bilder är moderna bouppteckningar, folkbokförings- och fastighetsinskrivningshandlingar samt fordonsregisterkort.

Innehållet i huvuddelen av Riksarkivets digitala bilder skyddas alltså antingen genom GDPR eller genom sekretess.

Samlad bedömning

Den samlade bedömningen av tillgängligheten till arkiven är att den är tillfredsställande med bra analogt och digitalt förteckningsläge. Samma bedömning gjordes för verksamhetsåret 2020.

Även tillgången till våra digitala bilder bedöms vara tillfredsställande. Begränsningarna i sökbarhet beror på omständigheter (lagstiftning) som Riksarkivet inte kan påverka. Bedömningen är den samma som 2020.

Bedömning av:

Riksarkivets service till användare av arkivmaterial

Betygsskalan avser vilken tid som går åt för att ta fram handlingar till läsesal samt besvara förfrågningar som inkommit till myndigheten.

- Betyget bra betyder att huvuddelen av framtagningen sker inom 30 minuter och att huvuddelen av förfrågningarna besvaras inom fem dagar.
- Betyget tillfredsställande ges om framtagningen sker inom en timme och huvuddelen av förfrågningarna besvaras inom tio dagar.
- Betyget mindre tillfredsställande innebär att en stor del av framtagningen tar mer än en timme och att huvuddelen av förfrågningarna besvaras efter mer än tio dagar.

Framtagning i läsesal

Framtagning av handlingar görs normalt inom 30 minuter och förbeställda handlingar är tillgängliga vid beställarens ankomst till läsesal vilket bedöms som bra. Eftersom de begränsningar i servicen som gjorts under året beror på omständigheter (coronapandemin) utanför Riksarkivets kontroll bedöms servicen i läsesal som helhet vara bra.

Besvarande av förfrågningar

Antalet förfrågningar under 2021 minskade om man jämför med år 2020, då det totala antalet förfrågningar som Riksarkivet besvarar ökade. Cirka en femtedel av förfrågningarna besvaras efter mer än 15 arbetsdagar. Minst två tredjedelar av förfrågningarna besvaras dock inom tio arbetsdagar, varav hälften inom fem arbetsdagar. Bedömningen blir därför att servicen till användarna i den här delen är tillfredsställande.

Samlad bedömning

Årets samlade bedömning är att Riksarkivets service till användarna under året har varit tillfredsställande. Bedömningen är densamma som 2020.

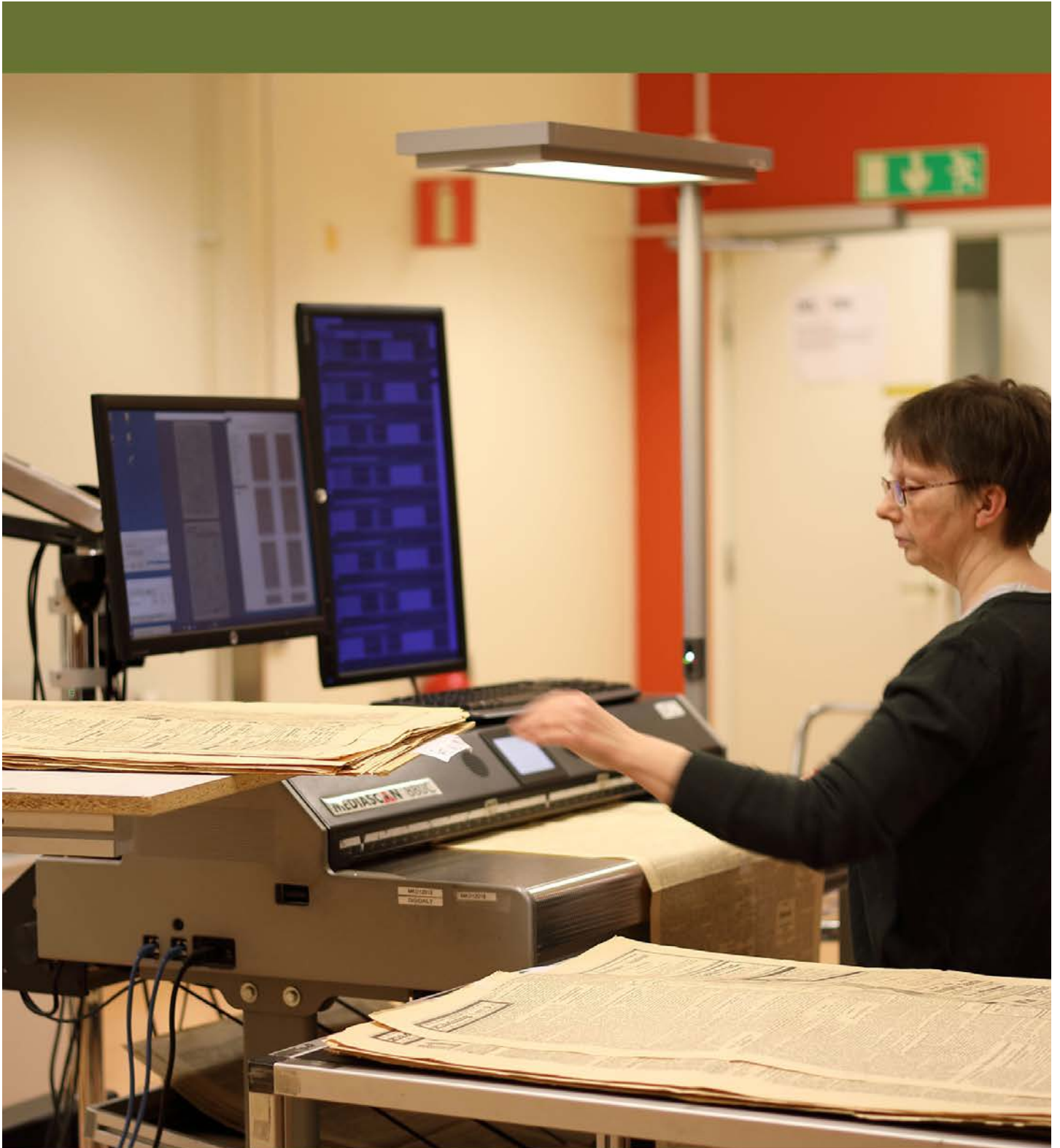
Digitalt tillgängliggöra arkivinformation

*Verksamheten omfattar: Redovisa och registrera arkivmaterial oavsett medium. Digitalt tillgängliggöra arkivinformation, även som öppna data, för ökad användning. Utveckla digitala söktjänster och digitala infrastrukturer. Digitisera kultur-
arvsmaterial.*

Arkiv måste vara ordnade och förtecknade för att vara sökbara. I Riksarkivet sker detta i det interna arkivinformationssystem som heter Arkis.

I Riksarkivets söktjänst *Sök i arkiven*, som nås via webbplatsen, får medborgare tillgång till olika typer av information i den Nationella arkivdatabasen (NAD) och digitala forskarsalen. *NAD* är en vägvisare till svenska arkivresurser och innehåller arkivbeskrivningar från kommun- och regionarkiv, föreningsarkiv, näringslivsarkiv, Riksarkivet, med flera. *Digitala forskarsalen* innehåller Riksarkivets egna digitaliserade arkiv och sökbara databaser, med arkivhandlingar från exempelvis kyrko- och domstolsarkiv, folkräkningar och bouppteckningar.

Ju högre förteckningsgrad i dessa system, desto bättre möjligheter att kunna söka bland arkiven. Ett gott förteckningsläge ökar också möjligheterna att digitisera arkiven och göra dem tillgängliga.

Här pågår skanning av tidningslägg från Kungliga biblioteket vid Riksarkivet i Fränsta.
Foto: Andreas Gustafsson

Ett nytt arbetssätt för redovisning av arkivinformation i arkivinformationssystemet Arkis har införts. Nya riktlinjer för registrering i systemet ska bidra till att öka sökbarheten i arkiven samt få en mer tillförlitlig och jämförbar arkivinformation av högre kvalitet.

Projektet *Bevara Sveriges samtliga lagfartsböcker för framtiden*, som sker i samarbete med Föremålsvården i Kiruna, har fortsatt under året. Efter bevarandeinsatserna i Kiruna pågår digitisering av materialet inom Riksarkivet.

Lagfartsböckerna är det tidigaste registret över inskrivningar av lagfarter i Sverige. De hänvisar till de handlingar som ligger till grund för lagfarter och är en sökningång till äldre lagfarter. En stor del av de analoga registren över lagfarter från 1875 och fram till dagens uppgifter i Lantmäteriets Fastighetsregister, inskrivningsdelen, är nu tillgängliga digitalt. Genom projektet säkras Riksarkivet att fastighetsinformation som utgör nationell grunddata bevaras. Att handlingarna är digitiserade medför samhällsnytta eftersom det underlättar åtkomsten till handlingarna för allmänhet, näringsliv och andra myndigheter. Drygt hälften av de digitala bilderna är nu också indexerade, vilket effektiviserar Riksarkivets arbete genom att manuella moment kan utgå.

Riksarkivet har startat projektet *Riksarkivet som dataplattform*, som ska löpa under tre år. Projektet syftar till att öka tillgängligheten till arkiven genom att göra Riksarkivets digitala arkivförteckningar och arkivhandlingar tillgängliga för vidareutnyttjande av andra utanför Riksarkivet. Forskare, studenter, medborgare, ideella organisationer, företag och enskilda medborgare ska få åtkomst till rättighetsmärkt data via tekniska gränssnitt, så kallade API:er. Det gör det möjligt att analysera och bearbeta data samt återpublicera dessa i egna applikationer och webbplatser.

Under projektets gång kommer bland annat urval av digitiserade arkivhandlingar att publiceras på icke-vinstdrivande plattformar som Europeana och Wikimedia Commons.

Tabell 9. Prestationer inom verksamheten
Digitalt tillgängliggöra arkivinformation

	2021	2020	2019
Digitisering, totalt antal bilder	12 276 079	20 513 977	38 814 494
Digitisering, antal bilder för extern beställning	9 341 804	12 939 495	32 118 215
Digitalt tillgängliga bilder i Söktjänsten, antal	70 055 446	69 382 994	67 775 836
Publicerade dataset som öppna data, antal	3	8	1
Tillgängliga arkiv i Nationella arkivdatabasen, antal	240 820	–	–

Tabell 10 visar fördelningen av kostnader och intäkter inom verksamheten.

**Tabell 10. Totala intäkter och kostnader för verksamheten
Digitalt tillgängliggöra arkivinformation**

	2021	2020	2019
Intäkter	144 553	125 781	108 389
Anslag	106 495	96 256	70 392
Övriga intäkter	38 057	29 524	30 533
Kostnader	141 700	128 129	115 853
Differens	2 852	-2 349	-7 464

Differensen mellan intäkter och kostnader består av årets kapitalförändring.

Främja kunskap om mottagna arkiv

Verksamheten omfattar: Utveckla enhetliga metoder, rutiner och arbetsprocesser för spridning av information om arkiven och deras användbarhet. Öka kunskap om arkivens innehåll och arkivens funktion i samhället genom aktiv spridning av information.

Riksarkivet har fortsatt utvecklingen av programverksamheten. För att bättre kunna möta användarnas behov har myndigheten tagit fram en strategi för programverksamheten och inrättat ett programstöd.

Programstödet samordnar, planerar och utvecklar myndighetens programverksamhet på en övergripande nivå. Genom samordning kan vi bättre ta vara på kunskap och kreativitet inom myndigheten, använda resurser på ett effektivt sätt och få större genomslag av aktiviteterna. Programstödet ger också stöd till verksamheten med metoder, verktyg och utbildning, till exempel genom interna digitala seminarier.

Coronapandemin har påverkat verksamheten och fram till slutet av september kunde endast programverksamhet i digital form erbjudas.

För att kunna erbjuda aktiviteter som går att delta i oavsett tid eller plats, har det digitala utbudet breddats, bland annat med serien *Lunchföredrag från Riksarkivet*, nya avsnitt och serier i *Arkivpodden* samt webbsändning av aktiviteter som föreläsningar, seminarier, invigningar och kurser. Information om dessa aktiviteter har spridits genom vår webbplats och ökad närvaro i sociala medier.

Riksarkivet har också gett ut böcker i syfte att bidra till ökad kunskap om och väcka intresset för de arkiv vi förvarar. I *Sveriges kartor och lantmätare 1628 till 1680, Från idé till tolv tusen kartor* kan vi följa lantmätarnas arbete med att kartera stormaktstidens landsbygd. *Hemlin Foto – bildskatten och berättelserna* handlar om familjen, fotografierna och företaget Hemlin Foto. Boken *Filmens Göteborg* är ett resultat av ett forskningsprojekt där forskare från Centrum för samverkande visuell

forskning vid Göteborgs universitet samverkat med olika kulturarvsinstitutioner, bland andra Riksarkivet. Böckerna går att köpa i Riksarkivets webbutik.

Årets *Arkivens dag* genomfördes i november på temat Röster i arkiven. Temat handlade om den långa kampen för rösträtt, om de som banade väg, om stora och små beslut och om arkiven som ett sätt att få insyn i den demokratiska processen. Riksarkivet erbjöd aktiviteter som öppet hus, fotografering, visningar, utställningar, boksläpp, föredrag och filmvisning på flera orter och på nätet. *Arkivens dag* arrangeras av Svenska arkiv i samverkan för synlighet (SASS) vars medlemmar är: Föreningen arkivverksamma inom landsting och kommun (FALK), Föreningen för arkiv och informationsförvaltning (FAI), Näringslivets arkivråd (NLA), Svenska arkivförbundet samt Riksarkivet. Riksarkivet ansvarar för webbplatsen där material från *Arkivens dag* tillgängliggörs för allmänheten.

Tabell 11. Prestationer inom verksamheten
Främja kunskap om mottagna arkiv

	2021	2020	2019
Besök på Riksarkivets webbplatser, antal	6 240 964	–	–
Programaktiviteter, antal	208	146	721
Programaktiviteter, deltagare	27 267	19 215	34 518

Tabell 12 visar fördelningen av kostnader och intäkter inom verksamheten.

Tabell 12. Totala intäkter och kostnader för verksamheten
Främja kunskap om mottagna arkiv

	2021	2020	2019
Intäkter	6 290	8 106	15 837
Anslag	5 766	7 557	14 084
Övriga intäkter	524	548	1 753
Kostnader	6 290	8 106	15 837
Differens	0	0	0

Differensen mellan intäkter och kostnader består av årets kapitalförändring.

Tillhandahålla i läsesal

Verksamheten omfattar: Tillhandahålla arkivhandlingar i Riksarkivets läsesalar och tillhandahålla referensbibliotek. Utveckla enhetliga metoder för tillhandahållande av arkivhandlingar i Riksarkivets läsesalar samt tillhandahållande av referensbibliotek. Ta fram riktlinjer och regler för utrustning, hantering och hjälpmedel.

I enlighet med regeringens och Folkhälsomyndighetens föreskrifter och rekommendationer hölls läsesalarna stängda vid årets början (allmän handling kunde ändå lämnas ut). Den 12 januari öppnades läsesalarna åter, men bara tre timmar per vecka och endast för att ta del av förbeställda handlingar. Öppethållandet har sedan ökat successivt men först i september kunde läsesalarna återgå till ungefär samma öppettider som före pandemin. Även antalet platser har begränsats för att minska riskerna för smittspridning.

Det begränsade öppethållandet har haft en negativ påverkan inte minst för doktorander och anställda i forskningsprojekt, som har en begränsad tid med ekonomisk ersättning för att forska. Företrädare för olika lärosäten har kontaktat Riksarkivet direkt för att diskutera öppettider. Två dialogmöten har hållits med forskarrepresentanter.

Förutom de begränsningar som pandemin medfört har tillgången till arkivhandlingar hos Krigsarkivet varit begränsad på grund av Krigsarkivets flytt till Täby.

En effekt av det minskade öppethållandet är att antalet besökare i våra läsesalar har minskat de två senaste åren. Minskningen för 2021 jämfört med 2019 är 65 procent. Följdriktigt minskade även antalet framtagna volymer kraftigt under året med 58 procent.

Den digitala beställningsrutinen har förbättrat förutsättningarna för våra besökare som kan använda sin tid mer effektivt när de är på plats eftersom materialet finns tillgängligt redan när de kommer till läsesalen. Utvecklingsarbete med beställningsrutinen fortgår vad beträffar uttag av statistik.

**Tabell 13. Prestationer inom verksamheten
Tillhandahålla i läsesal**

	2021	2020	2019
Forskarbesök, antal	11 833	16 259	34 058
Framtagna volymer, antal	36 922	51 531	87 509

Riksarkivet lånade ut Filip Orliks konstitution från 1710 till Ukraina där den ställdes ut i Sofiakatedralen i Kiev. När utställningen stängdes deltog riksarkivarien med ett tal om arkivens värde över tid.

Foto: K. Petrachek

Tabell 14 visar fördelningen av kostnader och intäkter inom verksamheten.

**Tabell 14. Totala intäkter och kostnader för verksamheten
Tillhandahålla i läsesal**

	2021	2020	2019
Intäkter	34 742	33 753	49 127
Anslag	27 722	26 060	41 278
Övriga intäkter	7 020	7 693	7 849
Kostnader	34 742	33 753	49 127
Differens	0	0	0

Differensen mellan intäkter och kostnader består av årets kapitalförändring.

Besvara förfrågningar

Verksamheten omfattar: Handlägga inkomna förfrågningar på förvarat arkivmaterial. Utveckla digitala hjälpmedel och metoder som underlättar tillhandahållande.

Riksarkivet har under året tagit emot och besvarat ca 120 000 förfrågningar, de flesta via beställningsformulär på myndighetens webbplats.

Beställningsformulären, som är en del i Riksarkivets digitaliseringsprocess, är en viktig kanal där allmänheten kan komma i kontakt med Riksarkivet och vi arbetar för att de ska bli mer användarvänliga. Vi har förbättrat den digitala tjänsten och anpassat beställningsformulären till den ändrade strukturen i myndighetens diarium för ökad effektivisering. Formulären kvalitetssäkras och får nya informationstexter samt länkhänvisningar till andra myndigheter. Översättning till engelska pågår för att underlätta för utländska beställare. Vi har fått hjälp med översättningar från EU-kommissionen som ett led i arbetet med *Single Digital Gateway* (SDG).

Antalet förfrågningar handlagda av Riksarkivet har minskat jämfört med föregående år. Den största ärendegruppen, bouppteckningsförfrågningar, ligger kvar på ungefär samma höga nivå som under 2020. De automatiskt handlagda förfrågningarna har ökat, medan de manuellt handlagda förfrågningarna har minskat i antal. De automatiskt handlagda bouppteckningarna står därmed fortfarande för merparten av dessa förfrågningar.

Den näst största ärendegruppen är förfrågningar på fastighetshandlingar i inskrivningsmyndigheternas arkiv, så kallade IM-ärenden. Dessa minskade år 2021, men ligger fortfarande kvar på över 20 000 förfrågningar. Dessa handlingar behövs framför allt vid överlåtelser av fastigheter.

Som väntat har antalet folkbokföringsärenden minskat. Det beror till stor del på att Riksarkivet under 2020 införde sammanhållen handläggning av släktutredningar, det vill säga att *en* släktutredning nu handläggs av *en* handläggare oavsett

vid vilka verksamhetsplatser källorna förvaras. En släktutredning som tidigare kunde generera fler förfrågningar hanteras därmed genom en enda förfrågan, vilket bidrar till kortare svarstider.

**Tabell 15. Prestationer inom verksamheten
Besvara förfrågningar**

	2021	2020	2019
Förfrågningar, antal besvarade ärenden	121 096	130 304	124 266

Tabell 16 visar fördelningen av kostnader och intäkter inom verksamheten.

**Tabell 16. Totala intäkter och kostnader för verksamheten
Besvara förfrågningar**

	2021	2020	2019
Intäkter	127 004	130 307	115 505
Anslag	101 801	107 336	91 172
Övriga intäkter	25 203	22 971	22 211
Kostnader	126 803	130 657	117 626
Differens	200	-350	-2 121
Kostnad (i kr) per besvarad förfrågan	960	1 107	947

Differensen mellan intäkter och kostnader består av årets kapitalförändring.

Särskilda uppdrag

VETENSKAPLIG UTGIVNING

Riksarkivets vetenskapliga utgivning omfattar Svenskt biografiskt lexikon (SBL), nationalutgåvan av medeltidskunder (Svenskt Diplomatarium) och Det medeltida Sverige (DMS).

Riksarkivet har arbetat med det andra häftet i Svenskt Diplomatariums tolfte volym, innehållande brevmaterial från 1382. Samtidigt har Diplomatiets digitala register över medeltidsbrev (SDHK) regelbundet uppdaterats och delar av ett elektroniskt supplement till de äldsta delarna av diplomatarieverket har utarbetats.

DMS utkom under året med del 1:11 (*Uppland: Lagunda och Åsunda härader, Enköpings stad*). I övrigt har arbetet fortsatt med ytterligare undersökningsområden i Uppland, Södermanland och Västmanland.

Arbetet med en arkivguide för medeltiden har fortsatt. Syftet med arkivguiden är att skapa en bättre överblick över de medeltida bestånden och ge användarna verktyg att nå materialet. Arbetet har dessutom inletts med Riksarkivets årsbok för 2023 som på olika sätt ska belysa året 1523.

Utgivningen av häfte 172 av Svenskt biografiskt lexikon (SBL) har slutförts och förberedelser för utgivning av häfte 173 påbörjats. Redaktionen har fortsatt arbetet med att utveckla och kvalitetssäkra SBL:s databas på internet samt att besvara och kvalitetssäkra rättelser från användarna. Under 2021 hade SBL på internet ca 1,5 miljoner sidvisningar.

HERALDISK VERKSAMHET

Riksarkivets heraldiska verksamhet handlägger frågor om statens, myndigheternas och kommunernas vapen och emblem samt om Sveriges flagga.

Verksamheten har expedierat drygt 200 ärenden, varav elva varit yttranden till Patent- och registreringsverket eller länsstyrelserna i enlighet med lagen (1970:498) om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar eller förordningen (2019:167) om vissa officiella beteckningar.

Sammanlagt har 20 unika modellritningar till vapen och emblem levererats.

I oktober arrangerades i samverkan med KULTUREN, Statens historiska museum, Försvarets traditionsnämnd och Stockholms universitet konferensen *Sigill i Norden*, med ett fyrtiotal deltagare och föreläsare från samtliga nordiska länder.

Riksarkivet har medverkat i arbetet inom Stiftelsen Sveriges nationaldag och Sveriges nationalkommitté för genealogi och heraldik. Ett uppdrag var att delta i en jury, skapad av föreningen Expo, för bedömning av bidrag till en designtävling för skapandet av en symbol för demokratin.

Heraldiska nämnden har haft två möten under året.

Föredragsverksamheten har på grund av pandemin varit begränsad. Verksamheten har varit digitalt tillgänglig, via en app, webbplatsen och Instagramkontot med ca 2 000 följare.

Tabell 17. Totala intäkter och kostnader för verksamheten
Övrig kärnverksamhet

	2021	2020	2019
Intäkter	18 862	19 429	19 778
Anslag	18 566	17 057	14 672
Övriga intäkter	296	2 372	4 983
Kostnader	18 877	19 426	19 900
Differens	-15	4	-122

Differensen mellan intäkter och kostnader består av årets kapitalförändring.

Regeringsuppdrag

KULTUR I HELA LANDET

Genom sin omfattande verksamhet bidrar Riksarkivet till att sprida kultur i hela landet. Vi har fortsatt utveckla vår digitala närvaro för att kunna erbjuda aktiviteter som går att delta i oavsett tid eller plats. På så sätt når vi fler, ökar kunskapen om arkivens innehåll och funktion i samhället och inspirerar till användande av arkivmaterial. Insatserna ligger också inom ramen för myndighetens arbete med att bidra till de nationella kulturpolitiska målen.

Det digitala utbudet från myndigheten har breddats, med bland annat en serie digitala föredrag, nya poddavsnitt, nya *Månadens dokument* på webbplatsen samt webbsändning av aktiviteter som föreläsningar, seminarier, invigningar och kurser. Riksarkivets årliga konferens för informationshantering genomfördes helt digitalt i samverkan med Föreningen för arkiv & informationsförvaltning (FAI) och Föreningen Arkivverksamma i landsting och kommun (FALK).

Myndigheten medverkade också i konferenserna *Folk och Kultur* och *Digikult* som i år var helt digitala evenemang där riksarkivarien deltog i panelsamtal och förinspelade programpunkter. De förinspelade programpunkterna går att se i Riksarkivets Youtube-kanal.

I oktober anordnades konferensen *Kreativ omstart – en konferens om kultur och kulturarv som drivkraft*, i samarbete mellan Kulturrådet, Nämnden för hemslöjdsfrågor, Riksantikvarieämbetet, Riksarkivet, Svenska filminstitutet och Tillväxtverket. Syftet var att ge inspiration och aktuella kunskaper som är till nytta i det regionala utvecklingsarbetet. Cirka 300 personer deltog digitalt under varje konferensdag.

Arkivens dag genomfördes på temat Röster i arkiven och handlade om den långa kampen för rösträtt, om de som banade väg, om stora och små beslut och om arkiven som ett sätt att få insyn i den demokratiska processen. Riksarkivet erbjöd aktiviteter som öppet hus, fotografering, visningar, utställningar, boksläpp, föredrag och filmvisning.

SAMVERKANSRÅDET INOM RAMEN FÖR KULTURSAMVERKANSMODELLEN

Riksarkivet deltar i Statens kulturråds samverkansråd som samordnar de nationella kulturpolitiska intressena inom ramen för kultursamverkansmodellen. Rådet fördelar årligen utvecklingsbidrag till organisationer verksamma inom ingående regioner. Riksarkivet deltar med sakkunskap kring arkivprojekt. Sammantaget ger arbetet i samverkansrådet Riksarkivet en nationell överblick över den enskilda arkivverksamheten i Sverige.

VÄLKOMMEN TILLBAKA

Klöv in genom portalen och upplev ett historiskt Göteborg!

Vad är en
videowalk?

I samarbete med Riksarkivet har 42 studenter från HDK-Valand tagit fram en utställning som belyser stadens 400-årsjubileum. Med tillgång till ett stort antal arkivfilmer tack vare GPS400 (Centrum för samverkande visuell forskning) har studenterna kunnat göra egna spännande tolkningar av historiska skeenden i staden.

Vad händer när studenterna vänder och vrider på historiskt material och gör det till sitt eget? I utställningen får ni chans att uppleva fragment av historien genom ett interaktivt och samtida format.

Skannera QR-koden med din mobil för att få mer information om videowalken!

I fyra stycken videowalks får du som besökare följa med på en vandring genom staden, med inspiration hämtad ifrån händelser så som branden vid Centralstationen 1923 och översvämningen på Hisingen.

Utställningen upplever du digitalt via din mobila enhet. Här i Riksarkivets lokaler finner du dessutom ett fysiskt komplement till utställningen, som kan upplevas både från in- och utsidan. Välkommen!

Staden Göteborg firade 400 år och detta uppmärksammades bland annat genom utställningen *Välkommen tillbaka!* – både digitalt och på plats i Riksarkivets lokaler. Utställningen producerades i samarbete med designstudenter från HDK-Valand.

Foto: Emma Vo

Samverkansrådet har sedan modellen infördes arbetat med att utforma uppföljningssystem. Under året har uppföljningen för första gången fokuserat på specifika kulturområden. Efter en behovsinventering beslöts att se närmare på arkivens och filmens situation inom den regionala kulturverksamheten. Valet motiverades bland annat av arkivutredningens slutbetänkande samt Myndigheten för kultur-analys rapport *Främjas filmen?*. Uppföljningen genomfördes av Kulturrådet i samarbete med Riksarkivet och Svenska filminstitutet genom samtal med regionala kulturchefer och kulturstrateger. Rapport från uppföljningen kommer under 2022.

DEMOKRATIJUBILEUM

Under 2021 har demokratijubiléet varit ett uppdrag i Riksarkivets regleringsbrev och vi har därför genomfört ett flertal aktiviteter med extra fokus på dessa frågor.

Arkivet efter Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt (LKPR) har i urval digitiserats och är nu digitalt tillgängligt. Även två namnsamlingar för kvinnors rösträtt har digitiserats i samarbete med Demokrati100, *Kvinnornas opinionsyttring* från 1914 i Tvåkammarriksdagens arkiv samt, *Kvinnornas rösträttspetition* från 1906 i Justitiedepartementets arkiv. Dessa nås via söktjänsten på Riksarkivets webbplats.

I *Arkivpodden* har vi publicerat en serie med fyra avsnitt på temat demokrati. Avsnitten handlar om kvinnlig rösträtt, processen fram till allmän och lika rösträtt, begränsningar i rösträtten efter 1921 samt arkivens roll och betydelse i det demokratiska systemet.

INFORMATIONsutbyte

Riksarkivet har under ledning av Myndigheten för digital förvaltning och tillsammans med ett antal andra myndigheter, fortsatt deltagit i regeringsuppdraget att *Etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte*.

Riksarkivet ansvarar för byggnadsblocket metadatahantering som syftar till att standardisera beskrivningar av information och tjänster. Riksarkivet har arbetat för att ett kompetensområde om arkiv (KO Arkiv) ska etableras, vilket skedde under våren 2021¹⁴. KO Arkiv, som Riksarkivet ansvarar för, ska ge stöd och styrning i arkivfrågor inom regeringsuppdraget för att få en effektiv hantering som lever upp till regelverket. Under andra halvan av 2021 har arbetet inom KO Arkiv fokuserat på att ta fram styrdokument för det fortsatta arbetet.

Regeringsuppdraget slutrapporterades den 1 december 2021, men upparbetade resultat och rutiner samt utveckling och förvaltning är tänkt att fortsätta, förutsatt att långsiktig finansiering säkras.

14. DIGG-beslut 2021-06-24, DIGG-ärendenummer 2020/1801, dnr RA-KS 2021/137.

ARBETSMARKNAD

Riksarkivet har i likhet med flertalet myndigheter fått i uppdrag¹⁵ att under perioden 1 januari 2021–31 december 2023 fortsatt ställa praktikplatser till förfogande åt Arbetsförmedlingen och ta emot nyanlända arbetssökanden för praktik. Vi har också fått i uppdrag¹⁶ att under samma period ställa praktikplatser till förfogande åt Arbetsförmedlingen och ta emot arbetssökande personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Två personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga har under året genomfört praktik hos Riksarkivet.

ÖKA ANDELEN ANSTÄLLDA SOM ARBETAR HEMIFRÅN

Till följd av pandemin har Riksarkivet erhållit ett regeringsuppdrag¹⁷ om att vidta ytterligare åtgärder för att öka andelen anställda som arbetar hemifrån. Riksarkivet har arbetat för att de medarbetare som med hänsyn till sina arbetsuppgifter har möjlighet att arbeta hemifrån ska kunna göra det. Åtgärder såsom utbildning i distansarbete, arbetsmiljöundersökning kopplat till distansarbetsplatsen, lån av IT-utrustning och utbildning i effektiva digitala möten har genomförts.

Andelen medarbetare som arbetat mer än 50 procent i hemmet har i snitt uppgått till 32 procent under perioden för uppdraget.

Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

Medel för forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet, FoU-anslag, har uppgått till 11 061 000 kronor.

Riksarkivet har i enlighet med myndighetens strategiska prioriteringsområden för FoU-medel¹⁸ brukat huvuddelen av anslaget på projekt som utforskar och utvecklar digitalt tillgängliggörande av arkivmaterial. Till detta område hör det interna projektet *AIRA II* samt det delvis externt finansierade projektet *Maskintolkning av handskrivna källmaterial*. Det senare har pågått under 2020–2021 med stöd från Vinnova inom satsningen *Starta er AI-resa*¹⁹. Båda projekten avslutades under året och var inriktade på tillgängliggörande av digitaliserat arkivmaterial.

15. Fi2020/04960

16. A2020/02583

17. Fl2020/05201

18. Ku2019/02020/LS

19. Dnr 2020-00248

Fokus för *AIRA II* var att utforska möjligheterna att använda artificiell intelligens (AI) för att öka sökbarheten i digitaliserade arkivhandlingar. Projektresultaten visar att den typ av AI som kallas för maskininlärning kan användas för att teckentolka och kvalitetssäkra indexerade skannade arkivhandlingar. Högkvalitativ indexering är en förutsättning för effektivare och mer intuitiva och användarvänliga program för att söka efter information ur arkiv. Projektet har exempelvis framgångsrikt indexerat personakter och har påbörjat utvärdering av metoden på fastighetshandlingar. Förutom att projektet tagit fram en generell metodik, har arbetet också genererat ett flertal olika resurser, såsom tränings- och utvärderingsdataset, som kan återanvändas i andra datadrivna projekt.

En undergrupp av dessa dataset är de som används för att träna HTR-modeller (Handwritten Text Recognition) för att teckentolka handskrivna texter. Projektet *Maskintolkning av handskrivna källmaterial* har undersökt hur HTR-tekniker kan användas inom myndigheten för att tillgängliggöra arkivmaterial på nya sätt, med fokus på textinnehåll. Resultatet öppnar dörren till effektivare informationsåtersökning, vilket kan leda till kortare handläggningstider och potential för självbetjäningstjänster. Det kan också leda till nya källor och resurser för forskning och vidareutnyttjande samt större samverkan inom datadriven innovation inom offentlig sektor, med mera.

Vetenskapsrådet har beviljat bidrag till *HUMINFRA* och ett förlängt bidrag till *SwedPop* för 2023–2026. Under de kommande åren ingår Riksarkivet därmed i tre nationella forskningsinfrastrukturer: *SwedPop*, *Swe-Clarín* och *HUMINFRA*.

Riksarkivets medverkan inom *Swe-Clarín* har fokuserat på forskningsinfrastrukturens historiska tema och språkteknologi för svenska språket. Tillsammans med andra konsortiemedlemmar pågår arbete under 2021–2022 med att ta fram AI-modeller som bygger på 1800-talets språkbruk. Målet med arbetet är att ta fram resurser för tolkning, analys och vidareutnyttjande av 1800-talstexter. Denna typ av anpassade språkteknologiska resurser är också en förutsättning för mer användarvänlig och effektiv informationsåtersökning i arkiven.

SwedPop är ett initiativ där fem historiska befolkningsdatabaser byggs samman till en gemensam forskningsinfrastruktur med enhetlig kodning och struktur. Genom samarbetet tillgängliggörs sammanhängande information om hela den svenska befolkningen från tidigt 1800-tal och fram till 1950. Data finns som möjliggör jämförande studier av hur människors liv, hälsa, sociala och ekonomiska levnadsvillkor formats och förändrats i samspel med samhällets utveckling. Projektet bidrar till forskning inom aktuella områden så som klimat, hälsa, välfärd och befolkningsutveckling.

HUMINFRA ska samla digitala resurser och expertis som finns utspridda i landet i syfte att skapa gemensam struktur i form av ett virtuellt nätverk. Infrastrukturen består av tolv lärosäten och andra institutioner, däribland Riksarkivet, och är en del i att stärka svensk humanistisk forskning och göra den internationellt konkurrenskraftig.

Verksamhet med full kostnadstäckning

Inom området Digitaliseringstjänster har en återhämtning skett under 2021 och verksamheten visar på ett överskott för året på 1 642 tusental kronor (tkr). Trots detta är det ackumulerade resultatet -23 493 tkr. Digitaliseringsprojektet BOU (bo-uppteckningar) som genomfördes 2013–2016, men där avskrivning av den immateriella anläggningstillgång som byggdes upp har pågått fram till halvårsskiftet 2021, står för merparten av underskottet. I regleringsbrevet för 2022 får Riksarkivet ett anslagstillskott och även rätten att använda anslagsmedel för att täcka det ackumulerade underskottet vid utgången av 2021.

Verksamheterna Stöd till arkivbildare, Heraldisk uppdragsverksamhet och Övrig uppdragsverksamhet ligger ackumulerat nära +/- 0.

Tabell 18. Avgiftsbelagd verksamhet med full kostnadstäckning

	+/- t.o.m.	+/-	Intäkter		Kostnader		+/-	Ack +/-
	2019	2020	2021	2021	2021	2021	2021	2021
Verksamhet	Utfall	Utfall	Utfall	Budget	Utfall	Budget	Utfall	Utfall
Digitaliserings-tjänster	-23 863	-1 272	9 149	4 850	7 507	4 350	1 642	-23 493
Heraldisk uppdragsverksamhet	-6	4	116	400	131	400	-15	-17
Stöd till arkivbildare	-104	10	406	250	404	200	2	-92
Övrig uppdragsverksamhet	-501	463	4 289	3 500	4 308	3 200	-19	-57
SUMMA	-24 474	-795	13 960	9 000	12 350	8 150	1 610	-23 659

ÖVRIG AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET

Enligt regleringsbrevet ska endast de sammanlagda intäkterna för övrig avgiftsbelagd verksamhet redovisas. Dessa uppgår till 70 106 tkr vilket är 24 106 tkr högre än budgeterat. Den stora budgetavvikelsen beror framförallt på en stor ökning jämfört med plan för digitalisering av kulturarvsmaterial. Även ny uthyrning under året av kontor och arkivutrymmen, som inte var budgeterade, har påverkat avvikelsen. De största intäkterna inom övrig avgiftsbelagd verksamhet är avgifter för mottagande, bevarande och vård av arkivhandlingar. Dessa avgifter uppgår till 39 241 tkr, fördelat på statliga myndigheter 32 040 tkr och enskilda arkiv 7 201 tkr. Utfallet för dessa avgifter är 741 tkr högre än budgeterat.

Gärden Dalen i Töckmarks socken var den västligaste bebyggelse som avmättes i den äldre geometriska karteringen. I Notarum explicatio omtalas en humlegård med 380 stänger och två fåbodar med små åkervretar. Fiske fanns i Hurrsjöarna och i bäcken en kvarn som gick höst och vår. Utmarken hade tillräckligt med timmerskog, näver- och bastskog samt mulbete (R4:61).

härads (R1:234-344).⁴⁶¹ För Bro socken finns dessutom renoverade kopior för ett tiotal bebyggelser (R1:345-356).

461. I Gillbergs härads avmättes 230 bebyggelser med 280 hemman. I Fryksdals härads avmättes 230 bebyggelser med 130 hemman (R1:1-156). I Näs härads avmättes 190 bebyggelser med 192 hemman.

264 KARTERINGENS RUMSLIGA OCH KRONOLOGISKA FÖRLOPP

En av de äldsta Värmlandskartorna visar Agnhammars säteri i Grums socken 1638. Åkern är indelad i fem lika stora gårdar vilket talar för femsäde. Kartan återfinns något ologiskt i jordeboken för Närke (S1:142-143).

Efter att den egentliga storskaliga karteringen hade upphört 1648 fick Johan de Rogier 1649 fullmakt som lantmätare över både Värmland med Dalsland och Östergötland. Han efterträddes 1654 av Johan Persson Thoring i Närke och Värmland medan Rogier själv fortsatte i Östergötland.⁴⁶²

Specialkarteringar

De äldsta storskaliga kartorna i Värmland är från 1638 och gäller ryttmästaren Botvid Larsson Ankars (1583-1645) säteri Agnhammar med underliggande hemman i Grums socken (S1:141-147). En annan tidig karta är Håkan Arvidssons avmätning av byn Säm. Säms kyrka (nuvarande Grums socken) är utritad och ängens avkastning uppges till 240 lass. Renovationen är inte färdigställd. Bland annat saknas uppgifter om åkers storlek (S1:146-147).

462. Ekstrand 1896-1903, s. 101.

Klarälvsdalen vid Höljes (Norra Finske Norge). Gränsen vinklade vid rämärket (Sockenpärmar:78).

Vattenvägen från Karlskrona kilometer. Söder om Årå.

I Sveriges kartor och lantmätare 1628 till 1680. Från idé till tolv tusen kartor berättar Clas Tollin om den systematiska och storskaliga kartering av hela det dåvarande Sverige som skedde i och med inrättandet av det svenska lantmäteriet 1628. Boken är utgiven i samarbete med Kungl. Vitterhetsakademien.

Foto: Emre Olgun

Statsbidrag till enskilda arkiv och regional kulturverksamhet

Riksarkivet har i enlighet med 10 § förordningen (2009:1593) med instruktion för Riksarkivet samt förordningen (2007:1368) om statsbidrag till enskilda arkiv, beslutat om bidrag till åtta centrala eller rikstäckande institutioner med 9 287 500 kronor från ramanslaget. Vidare har 540 000 kronor beviljats som bidrag från Statens kulturråds ramanslag till två regionala institutioner i Stockholms län enligt förordningen (1996:1598) om statsbidrag till regional kulturverksamhet.

464 000 kronor har utbetalats till Stiftelsen Armé-, Marin- och Flygfilm för restaurering, arkivering och arkivförvaltning.

Kompetensförsörjning

Riksarkivets uppdrag och mål är grunden för arbetet med kompetensförsörjning. Den verksamhetsomställning som genomförts tidigare år har inneburit en utmaning och viss kompetensväxling har skett inom myndigheten. Ett antal befattningar har avvecklats och en grundbemanning har beslutats.

Riksarkivet vill vara och uppfattas som en attraktiv arbetsgivare som kan rekrytera, utveckla och behålla den kompetens som verksamheten efterfrågar. Vi har under året satsat på ledarskapsutveckling för myndighetens chefer. Innehållet i programmet har varit att ge chefer möjlighet att stärka sitt eget ledarskap och att utveckla sin förmåga att samarbeta effektivt i ledningsgrupperna. Med programmet vill vi stärka det tillitsfulla, kommunikativa och modiga ledarskapet och skapa en ökad tydlighet i organisationens ledning och styrning.

Vi har även genomfört utbildning i projektledning och att leda utan att vara chef. En utbildning avseende frågor kring offentlighet och sekretess genomförs i samarbete med Lunds universitet. Utbildningen som ger en grundläggande kunskap i förvaltningsrätt och offentlighets- och sekretessreglering har erbjudits ett tiotal arkivarier inom Riksarkivet.

Sammantaget bedömer Riksarkivet att dessa åtgärder har bidragit till att Riksarkivet kan utföra sina uppgifter.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron har minskat under 2021, jämfört med 2020. Sjukfrånvaron minskar både för kvinnor och för män. För medarbetare som är yngre än 30 år är sjukfrånvaron på samma nivå, medan den minskat för medarbetare i ålders-

grupperna 30–49 år samt 50 år och äldre. För medarbetare med en sammanhängande sjukperiod längre än 60 dagar har sjukfrånvaron ökat.

I nedanstående tabell redovisas nyckeltal för åren 2020 och 2021. De avser sjukfrånvaron vid Riksarkivet i procent. Nyckeltalen 1 samt 3–7 anges i procentandel av tillgänglig arbetstid. Nyckeltal 2 avser procentuell andel av den totala sjukfrånvaron²⁰.

Tabell 19. Sjukfrånvaro

Nyckeltal	Sjukfrånvaro i procent	2021	2020
1. Totalt		3,15	4,07
2. Sammanhängande sjukperiod längre än 60 dagar		32,43	29,13
3. Kvinnor		3,48	4,24
4. Män		2,80	3,88
5. Åldersgruppen yngre än 30 år		2,04	2,00
6. Åldersgruppen 30–49 år		3,20	3,71
7. Åldersgruppen 50 år och äldre		3,13	4,25

20. Uppgifterna har hämtats från tidsanvändningsstatistiken i personaladministrationssystemet Primula.

Finansiell redovisning

Kommentarer till det ekonomiska utfallet

Riksarkivet har under ett antal år haft en ansträngd ekonomisk situation med behov av en utökad anslagskredit. Under 2021 har återhämtningen av underskottet påbörjats, men inte riktigt i samma takt som prognostiserat på grund av kostnadsposter av engångskaraktär. Flytten av Krigsarkivet från Stockholm till nya lokaler i Täby skulle genomföras under 2020 men kunde avslutas först i maj i år. Följden blev att dubbla hyror och flyttkostnader även belastade året. Antalet anställda har stabiliserats efter genomförd verksamhetsomställning men personalkostnaderna har ändå ökat till följd av höjda pensionsavgifter. Samtidigt har kostnaderna för resor legat på en väldigt låg nivå på grund av coronapandemin.

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Riksarkivets redovisning följer god redovisningssed. En beloppsgräns om 50 tkr tillämpas på periodavgränsningsposter. Som transfereringar redovisas bidragen till enskilda arkiv under förvaltningsanslaget.

Större förskottsbetalningar för leveranser från upphörda myndigheter och myndigheter som genomfört större omorganisationer eller där verksamheter överförts till annan myndighet har periodiserats med utgångspunkt från faktiskt upparbetade kostnader 2021. Belopp anges i tkr om inte annat anges.

Värderingsprinciper

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Tillgångar för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr och beräknad ekonomisk livslängd om minst tre år eller längre, definieras som anläggningstillgång. Flera separata tillgångar med ett naturligt samband och större anskaffningar av likartade tillgångar som var och en understiger 20 tkr (mindre värde) bör redovisas som anläggningstillgångar om det sammanlagda anskaffningsvärdet överstiger 20 tkr. Anläggningstillgångar bestående av förbättringsutgifter på annans fastighet tas bara upp som anläggningstillgång om de överstiger 100 tkr. Förbättringsutgifter under 100 tkr kostnadsbokförs direkt. Utgifter för egenutvecklade IT-system och inköpta program och licenser tas upp som en immateriell anläggningstillgång om utgiften överstiger 500 tkr. Anläggningstillgångarna skrivs av linjärt över den bedömda ekonomiska livslängden. Kulturtillgångar

redovisas enligt samma regler som andra tillgångar förutom att de varken skrivs av eller lånefinansieras.

Immateriella tillgångar

Egenutvecklade IT-system och inköpta program och licenser (rättigheter)	5 år
---	------

Materiella tillgångar

Hyllinredning till arkiv, förbättringsutgifter på arkivlokaler	25 år
--	-------

Hyllinredning till arkiv, förbättringsutgifter på arkivlokaler anskaffade före 2019	15 år
---	-------

Möbler, inredning, förbättringsutgifter på övriga lokaler och övrig utrustning	10 år
--	-------

Teknisk utrustning	5 år
--------------------	------

Datautrustning	3 år
----------------	------

Kulturtillgång	ej avskrivning
----------------	----------------

VÄRDERING AV FORDRINGAR OCH SKULDER

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. I de fall faktura eller motsvarande inkommit efter fastställd brytdag eller när fordrings- eller skuldbeloppet inte är exakt känt när bokslut upprättas, redovisas beloppen som periodavgränsningsposter. Övriga händelser tas upp som fordringar respektive skulder.

VARULAGER

Enligt 5 kap, 8 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag (2000:605) ska omsättningstillgångar tas upp till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen. Riksarkivet har valt att inte redovisa några omsättningstillgångar då det verkliga värdet bedömts vara så lågt att det inte motiverar en varulagervärdering.

Övrigt

SPONSORMEDEL

Riksarkivet har inte tagit emot sponsormedel under 2021.

Resultaträkning

Tabell 20.

Belopp i tkr	Not	Utfall 2021	Utfall 2020
<u>Verksamhetens intäkter</u>			
Intäkter av anslag	1	431 829	437 116
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	84 066	77 425
Intäkter av bidrag	3	21 683	21 291
Finansiella intäkter	4	6	14
Summa verksamhetens intäkter		537 583	535 847
<u>Verksamhetens kostnader</u>			
Kostnader för personal	5	-293 464	-289 209
Kostnader för lokaler	6	-142 143	-149 001
Övriga driftskostnader	7	-71 516	-71 600
Finansiella kostnader	8	-23	-195
Avskrivningar och nedskrivningar		-27 411	-28 055
Summa verksamhetens kostnader		-534 556	-538 059
Verksamhetsutfall		3 027	-2 212
<u>Transfereringar</u>			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	9	10 292	9 979
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		0	0
Lämnade bidrag		-10 292	-9 979
Saldo transfereringar		0	0
Årets kapitalförändring	10	3 027	-2 212

Balansräkning

Tabell 21.

Belopp i tkr	Not	2021-12-31	2020-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	11	5 925	9 454
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	12	4 987	1 044
Summa immateriella anläggningstillgångar		10 912	10 498
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	13	8 326	9 610
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	14	95 469	98 683
Kulturtillgångar	15	29 825	29 825
Summa materiella anläggningstillgångar		133 620	138 117
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		4 272	3 224
Fordringar hos andra myndigheter	16	22 453	13 786
Övriga kortfristiga fordringar	17	268	180
Summa kortfristiga fordringar		26 994	17 190
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	18	39 310	39 639
Upplupna bidragsintäkter	19	1 551	1 814
Övriga upplupna intäkter	20	2 591	1 871
Summa periodavgränsningsposter		43 452	43 324
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	21	29 073	41 088
Summa avräkning med statsverket		29 073	41 088
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	22	0	0
Kassa och bank	23	5	5
Summa kassa och bank		5	5
SUMMA TILLGÅNGAR		244 055	250 222
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital		29 825	29 825
Balanserad kapitalförändring		-26 686	-24 474
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		3 027	-2 212
Summa myndighetskapital		6 166	3 139
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	25	315	663
Övriga avsättningar		2 603	2 307
Summa avsättningar		2 918	2 970
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	26	114 511	117 729
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	27	53 206	65 436
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	28	11 273	8 985
Leverantörsskulder	29	7 519	8 582
Övriga kortfristiga skulder	30	4 825	4 155
Summa skulder m.m.		191 334	204 887
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	31	25 341	24 982
Oförbrukade bidrag	32	4 055	722
Övriga förutbetalda intäkter	33	14 241	13 522
Summa periodavgränsningsposter		43 637	39 226
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		244 055	250 222
Ansvarsförbindelser för statliga garantier			
		0	0
Ansvarsförbindelser för avhjälpande av miljöskador			
		0	0
Övriga ansvarsförbindelser			
	34	0	0

Anslagsredovisning

Tabell 22. Redovisning mot anslag (i tkr)

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Inkomster	Utgående överföringsbelopp	Not
Utgiftsområde 17										
6:1 Riksarkivet (Ramanslag)										
ap. 1 Riksarkivet (ram)	-41 072	441 117				400 045	428 848		-28 803	35
Utgiftsområde 17										
1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet (Ramanslag)										
ap. 5 Bidrag till regional arkivverksamhet (ram)	0	540				540	540		0	36
Utgiftsområde 17										
1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet (Ramanslag)										
ap. 9 Riksarkivet (ram)	-15	11 061				11 046	11 315		-269	37
SUMMA	-41 088	452 718				411 630	440 703		-29 073	

Noter

Belopp i tkr om inget annat anges. Föregående års siffror inom parentes.

Not 1 Intäkter av anslag	2021	2020
<i>Enligt resultaträkningen</i>		
Intäkter av anslag	430 411	438 534
Intäkter av anslag, anslagsöverskridande 2020 ¹⁾	1 417	-1 417
Medel från statsbudgeten för finansiering av bidrag	10 292	9 979
Semesterlöneskuld ²⁾	0	526
Anslagsfinansierad kulturtillgång	0	0
Summa	440 703	449 038
<i>Enligt anslagsredovisningen</i>		
Summa nettoutgifter	440 703	449 038

¹⁾ Anslag som har använts för att återställa det anslagsöverskridande som gjordes år 2020. Se även not 10.

²⁾ 2020 var sista året Riksarkivet hade semesterlöneskuld som redovisades mot anslag enligt övergångsbestämmelsen från 31 december 2008 (SFS 2008:1431).

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2021	2020
Intäkter enligt avgiftsförordningen 4 § ¹⁾	7 591	5 721
Intäkter med full kostnadstäckning	13 960	12 877
Avgifter för arkivleveranser	39 241	40 769
Avgifter för digitalisering av kulturarvsmaterial	16 778	12 203
Övriga intäkter	6 496	5 855
Summa	84 066	77 425

¹⁾ Intäkter för kurser och konferenser, uthyrning av lokaler, konsultuppdrag och digitala kopior

Not 3 Intäkter av bidrag	2021	2020
Bidrag från statliga finansiärer ¹⁾	10 600	11 169
Bidrag från icke-statliga finansiärer	11 083	10 283
Bidrag från landsting	0	0
Bidrag från mellanstatliga organ	0	-161
	21 683	21 291

¹⁾ Den största inomstatliga finansiären är Arbetsförmedlingen, varifrån bidrag med 4 592 tkr (5 153 tkr) har erhållits

Not 4 Finansiella intäkter	2021	2020
Ränteutäkter på lån hos Riksgäldskontoret	0	4
Övriga finansiella intäkter	6	10
	6	14

Not 5 Kostnader för personal	2021	2020
Lönekostnader (exkl. avgifter)	189 902	189 182
Arbetsgivaravgifter, premier, övriga avgifter	101 186	97 303
Aktivering av lön för egenutvecklade anläggningstillgångar	0	0
Övriga personalkostnader	2 376	2 724
	293 464	289 209
Varav arvoden och andra ersättningar	275	354

Not 6 Kostnader för lokaler	2021	2020
Hyror ¹⁾	130 592	138 050
Övriga lokalkostnader	11 551	10 951
	142 143	149 001

¹⁾ De lägre kostnaderna för lokaler beror på dubbla hyror 2020 i samband med flytten av Krigsarkivet från Stockholm till Täby.

Not 7 Övriga driftkostnader	2021	2020
Inköp av varor	7 742	7 630
Inköp av tjänster	34 279	34 247
Ersättning till SSA, MSA och VA ¹⁾	26 070	25 411
Övrigt	3 425	4 311
	71 516	71 600

¹⁾ Ersättningar till Stockholms stadsarkiv (SSA), Malmö stadsarkiv (MSA) och Värmlandsarkiv (VA) för arkivuppgifter enligt förordning (2013:791) om särskilda arkivuppgifter för vissa kommunala arkivmyndigheter.

Not 8 Finansiella kostnader	2021	2020
Räntekostnader för räntekonto i Riksgäldskontoret	0	58
Övriga finansiella kostnader	23	137
	23	195

Not 9 Transfereringar – lämnade bidrag	2021	2020
Bidrag till enskilda arkiv	9 288	9 043
Bidrag till Armé-, Marin- och Flygfilm	464	464
Bidrag till regionala arkivinstitutioner ¹⁾	540	472
Bidrag till övriga myndigheter	0	0
Bidrag till privata företag	0	0
	10 292	9 979

¹⁾ Riksarkivet får disponera 540 tkr (uo 17 anslag 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet (Ramanslag) ap. 5) hos Statens kulturråd för fördelning regionalt till institutioner som inte omfattas av samverkansmodellen.

Not 10 Årets kapitalförändring	2021	2020
<i>Avgiftsfinansierad verksamhet</i>		
Digitaliseringstjänster	1 642	-1 272
Heraldisk verksamhet	-15	4
Stöd till arkivbildare	2	10
Övriga uppdrag	-19	463
Överskridande av anslag 2020 utöver beviljad anslagskredit	1 417	-1 417
	3 027	-2 212

Not 11 Balanserade utgifter för utveckling	2021-12-31	2020-12-31
IB anskaffningsvärde	77 753	77 753
Årets anskaffningar	1 173	0
Anskaffningsvärde UB	78 926	77 753
IB ackumulerade avskrivningar	68 299	60 965
Årets avskrivningar	4 702	7 334
Ackumulerade avskrivningar UB	73 001	68 299
Bokfört värde	5 925	9 454

Not 12 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2021-12-31	2020-12-31
IB anskaffningsvärde	4 544	4 238
Årets anskaffningar	5 743	306
Anskaffningsvärde UB	10 287	4 544
IB ackumulerade avskrivningar	3 500	3 118
Årets avskrivningar	1 801	382
Ackumulerade avskrivningar UB	5 301	3 500
Bokfört värde	4 987	1 044

Not 13 Förbättringsutgifter på annans fastighet	2021-12-31	2020-12-31
IB anskaffningsvärde	35 613	32 287
Årets anskaffningar	286	4 323
Avgår anskaffningsvärde utrangeringar	-1 393	-998
Anskaffningsvärde UB	34 506	35 613
IB ackumulerade avskrivningar	26 003	25 358
Årets avskrivningar	1 533	1 617
Avgår anskaffningsvärde utrangeringar	-1 356	-972
Ackumulerade avskrivningar UB	26 180	26 003
Bokfört värde	8 326	9 610

Not 14 Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2021-12-31	2020-12-31
IB anskaffningsvärde	337 637	305 765
Årets anskaffningar	17 129	54 630
Avgår anskaffningsvärde för utrangeringar	-32 543	-22 758
Anskaffningsvärde UB	322 223	337 637
IB ackumulerade avskrivningar	238 954	242 898
Årets avskrivningar	19 375	18 722
Avgår ackumulerade avskrivningar för utrangeringar	-31 576	-22 666
Ackumulerade avskrivningar UB	226 754	238 954
Bokfört värde	95 469	98 683

Not 15 Kulturtillgångar	2021-12-31	2020-12-31
IB anskaffningsvärde	29 825	29 825
Årets anskaffningar	0	0
Anskaffningsvärde UB	29 825	29 825
Bokfört värde	29 825	29 825

Posten består huvudsakligen av arkiv som Riksarkivet förvärvat genom regeringsbeslut: Ericssbergsarkivet 25 000 tkr (beslut 2001) och Biby arkiv 4 590 tkr (beslut 2011).

Not 16 Fordringar hos andra myndigheter	2021-12-31	2020-12-31
Mervärdesskatt	9 570	9 518
Kundfordringar hos andra myndigheter	12 857	4 106
Övriga fordringar	26	162
	22 453	13 786

Not 17 Övriga kortfristiga fordringar	2021-12-31	2020-12-31
Negativ lön	0	3
Övriga kortfristiga fordringar	268	177
	268	180

Not 18 Förutbetalda kostnader	2021-12-31	2020-12-31
Förutbetalda hyreskostnader inomstatliga	3 376	2 990
Förutbetalda hyreskostnader utomstatliga	31 416	31 392
Övriga förutbetalda kostnader	4 518	5 257
	39 310	39 639

Förutbetalda hyreskostnader avser 1:a kvartalet 2022.

Not 19 Upplupna bidragsintäkter	2021-12-31	2020-12-31
Upplupna bidrag från inomstatliga finansörer	1 551	1 420
Upplupna bidrag från utomstatliga finansörer	0	394
	1 551	1 814

Not 20 Övriga upplupna intäkter	2021-12-31	2020-12-31
Övriga upplupna intäkter, inomstatliga	2 568	1 245
Övriga upplupna intäkter, utomstatliga	22	626
	2 591	1 871

Not 21 Avräkning med statsverket	2021-12-31	2020-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	0	-36
Redovisat mot inkomsttitel	0	36
Fordringar/skulder avseende Uppbörd	0	0
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot anslag	540	472
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-540	-472
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	0
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	41 088	30 888
Redovisat mot anslag	440 163	448 566
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-452 178	-438 367
Återbetalning av anslagsmedel	0	0
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	29 073	41 088
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	0	526
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	0	-526
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	0	0
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
Ingående balans	0	-36
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	540	472
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-540	-472
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	0	36
Saldo	0	0
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
Summa Avräkning med statsverket	29 073	41 088

Not 22 Behållning räntekontot i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	0	0
Räntekontokredit hos Riksgäldskontoret (enl. 7 kap 4 § budgetlag)	55 000	55 000
<i>Räntekontokrediten har högst utnyttjats med 98 620 tkr (105 496 tkr). Se även kommentar not 27.</i>		

Not 23 Kassa och bank	2021-12-31	2020-12-31
Kassa	5	5
Bank, valutakonto	0	0
	5	5

Not 24 Myndighetskapital

	Statskapital	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2020	29 825	-24 474	-2 212	3 139
Ingående balans 2021	29 825	-24 474	-2 212	3 139
Föregående års kapitalförändring		-2 212	2 212	0
Årets kapitalförändring			3 027	3 027
Summa årets förändring		-2 212	5 239	3 027
Utgående balans 2021	29 825	-26 686	3 027	6 166

Not 25 Avsättningar	2021-12-31	2020-12-31
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		
Ingående avsättning	663	515
Årets pensionskostnad	30	591
Årets pensionsutbetalningar	-377	-443
Utgående avsättning	315	663
Övriga avsättningar ¹⁾		
Ingående avsättning	2 307	1 780
Årets förändring	295	527
Utgående avsättning	2 603	2 307

¹⁾ Avsättning för särskild pensionsersättning till följd av uppsägningar 863 tkr och avsättning för lokalt omställningsarbete 1 739 tkr.

Not 26 Lån i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
Lån till anläggningstillgångar vid årets början	117 729	82 252
Nya lån under året	24 195	65 845
Amorteringar under året	-27 413	-30 368
Utgående balans	114 511	117 729
Låneram (enl. 7 kap 1 § budgetlagen)	153 000	163 000

Not 27 Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	53 206	65 436

Som en följd av stora utbetalningar 2020 i samband med flytten av Krigsarkivet har Riksarkivet under 2021 överskridit räntekontokrediten vid ett antal tillfällen.

Not 28 Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2021-12-31	2020-12-31
Arbetsgivaravgifter och premier	5 215	4 764
Leverantörsskulder statliga	5 126	3 580
Utgående mervärdesskatt	932	641
	11 273	8 985

Not 29 Leverantörsskulder	2021-12-31	2020-12-31
Leverantörsskulder	7 519	8 582

Not 30 Övriga kortfristiga skulder	2021-12-31	2020-12-31
Personalens källskatt	4 782	4 112
Övriga skulder	43	43
	4 825	4 155

Not 31 Upplupna kostnader	2021-12-31	2020-12-31
Retroaktiva löner	1 313	963
Semesterlöneskuld	21 622	21 955
Kompledighetsskuld	966	1 028
Övriga upplupna kostnader	1 411	1 036
	25 341	24 982

Not 32 Oförbrukade bidrag	2021-12-31	2020-12-31
Bidrag från inomstatliga finansiärer	280	605
Bidrag från utomstatliga finansiärer	3 775	116
	4 055	722

Beräknad användning per tidsintervall

<i>Inom 3 månader</i>	664	160
<i>3 månader till 1 år</i>	3 391	449
<i>1 år till 3 år</i>	0	113
<i>Överstigande 3 år</i>	0	0

Not 33 Övriga förutbetalda intäkter	2021-12-31	2020-12-31
Övriga förutbetalda intäkter – inomstatliga	3 571	1 508
Övriga förutbetalda intäkter – utomstatliga	10 670	12 014
	14 241	13 522

Not 34 Övriga ansvarsförbindelser	2021-12-31	2020-12-31
--	-------------------	-------------------

2020 redovisades en ansvarsförbindelse på 1,5 miljoner kronor. Posten bestod dels av demontering av hyllor 1 250 tkr som borde ha redovisats som en avsättning samt förberedelse för en flytt som inte kommer att genomföras.

Not 35 Riksarkivet Ramanslag 17 6:1 ap 1

Årets tilldelning på anslagsposten 17 6:1 ap 1 var totalt 441 117 tkr (427 306 tkr). Anslagskrediten för år 2021 var 30 000 tkr (39 655 tkr). Av denna har 28 803 tkr utnyttjats. Ingående överföringsbelopp 2021 var –41 072 tkr (–30 755 tkr).

Villkor enligt regleringsbrevet 17 06:1 ap 1

I anslaget har beräknats medel för restaurering, arkivering och arkivförvaltning av kulturhistorisk, försvarsanknuten film till ett belopp av 464 tkr. Medlen utbetalas till föreningen Armé-, Marin- och Flygfilm.

Under 2021 har 464 tkr (464 tkr) utbetalats enligt ovan nämnda villkor.

Villkoren i regleringsbrevet har uppfyllts.

Villkor enligt regleringsbrevet 17 06:1 ap 1

Riksarkivet får använda högst 9 500 tkr för bidrag till enskilda arkiv.

Under 2021 har 9 288 tkr (9 042 tkr) utbetalats enligt ovannämnda villkor.

Villkoren i regleringsbrevet har uppfyllts.

Not 36 Bidrag till regional arkivverksamhet Ramanslag 17 1:6 ap 5

Anslaget får användas som statsbidrag i enlighet med förordningen (1996:1598) om statsbidrag till regional kulturverksamhet, regionala arkivinstitutioner (enligt regleringsbrev).

Anslaget för bidrag för 2021 uppgår till 540 tkr (472 tkr), som har fördelats och utbetalats av Riksarkivet till regionala arkivinstitutioner i enlighet med regleringsbrevets villkor.

Villkoren i regleringsbrevet har uppfyllts.

Not 37 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet Ramanslag 17 01:4 ap 9

Årets tilldelning på anslagsposten 17 01:4 ap 9 var totalt 11 061 tkr (11 061 tkr).

Anslagskrediten för år 2021 var 331 tkr (331 tkr). Av denna har 269 tkr utnyttjats.

Ingående överföringsbelopp 2021 var –15 tkr (–134 tkr).

Villkoren i regleringsbrevet har uppfyllts.

Tilläggsupplysningar

Tabell 23. Sammanställning av väsentliga uppgifter 2017–2021 (i tkr)

Typ av uppgift	2021	2020	2019	2018	2017
Låneram					
Beviljad	153 000	163 000	163 000	142 000	138 000
Utnyttjad	114 511	117 729	82 252	100 607	108 930
Kvar	38 489	45 271	80 748	41 393	29 070
Kontokredit hos RGK					
Räntekontokredit	55 000	55 000	55 000	55 000	55 000
Max. utnyttjad under året	98 620	105 496	60 225	20 801	4 798
Räntor på räntekonto RGK					
Ränteintäkter	0	4	299	539	588
Räntekostnader	0	-58	-64	-304	-362
Saldo	0	-54	235	235	226
Avgiftsintäkter					
<u>Övrig avgiftsbelagd verksamhet</u>					
Budget enl. regleringsbrev	46 000	56 650	43 050	41 550	38 700
Utfall ¹⁾	70 106	64 548	64 148	51 521	54 260
<u>Verksamhet med full kostnadstäckning</u>					
Budget enl. regleringsbrev	9 000	17 000	32 250	36 700	40 690
Utfall ¹⁾	13 960	12 877	9 214	20 092	42 064
Anslagskredit					
Beviljad kredit Uo 17 6:1 ap 1	30 000	39 655	31 095	23 933	11 361
Beviljad kredit Uo 17 1:4 ap 9	331	331	331	331	326
Utnyttjad kredit Uo 17 6:1 ap 1	28 803	41 072	30 744	23 584	3 864
Utnyttjad kredit Uo 17 1:4 ap 9	269	15	134	287	222
Anslag m.m.					
Utgående reservation	0	0	0	0	0
Anslagssparande Uo 17 6:1 ap 1	0	0	0	0	0
Anslagssparande Uo 17 1:4 ap 9	0	0	0	0	0
Åtaganden jämfört med					
Summan av tilldelade bemyndiganden	0	0	0	0	0
Årsarbetskrafter, anställda m.m.					
Antalet årsarbetskrafter	404	401	449	474	467
Medelantalet anställda	434	437	481	523	510
Driftkostnad per årsarbetskraft²⁾	1 255	1 271	1 100	1 055	1 055
Kapital					
Årets kapitalförändring	3 027	-2 212	-9 858	-9 510	-6 475
Balanserad kapitalförändring ³⁾	-23 659	-26 686	-24 474	-14 616	-5 106

¹⁾ Exkl. interna transaktioner

²⁾ Exkl. avskrivningar och finansiella kostnader

³⁾ Exkl. särskilda ersättningar

Tabell 24. Lokalkostnader 2021 (i tkr)

Ort	Hyresvärd	Lokal- hyror	El och upp- värmning	Repara- tioner och underhåll	Övriga drift- kostnader
Stockholm	Fastighets AB Lysbomben	62			
	Lysbomben Arkivet AB	25 540	1 200	17	
	Försvarets Materielverk		60		
	Stockholms Hamn AB	1 715	76		
Täby	Boetten AB	39 709	1 114	20	
Ramsele	Stiftelsen Arkiv & Kulturhus i Ramsele	1 173			
Fränsta	Ånge Fastighets & Industri AB	1 174	166		
Uppsala	Akademiska hus AB	12 453	82		
Vadstena	Statens fastighetsverk	10 868	602		
Visby	Leif Pettersson	1 472	67		
	TG fastigheter	491	23		
Lund	Arkivet Lund Fastighets AB	5 630		181	
	Lunds universitet	651		31	749
	Region Skåne	410	17		
Göteborg	Klippan kulturfastigheter	8 420	0		20
	KB Myran c/o Wallenstam AB	6 090	308		
	KGK Fastigheter	1 331	531		
Härnösand	SBB Adjunkten 1 Fastighets AB	7 863	0		
	SBB Härnösand AB	3 300	29		
Östersund	Intea Onkel Adam AB	346	2		
	Kungsleden Gemix AB	1 802	76	6	
	Övriga leverantörer	92	2 729	129	3 796
SUMMA		130 592	7 082	384	4 565

Tabell 25. Ersättningar till ledamöterna i insynsrådet samt ledande befattningshavare som utsetts av regeringen

Befattning	Namn	Ersättning i kr, 2021	Övriga uppdrag
Riksarkivarie, ordförande i insynsrådet	Karin Åström Iko	1 278 886	
Ledamot av insynsrådet	Inga-Lill Askersjö	7 500	Styrelseledamot i Riksgäldens styrelse och i Skatterättsligt Forum i Sverige AB
Ledamot av insynsrådet	Max Valentin	4 500	Styrelseledamot i Fabel Kommunikation AB
Ledamot av insynsrådet	Birgitta Svensson	7 500	
Ledamot av insynsrådet	Karin Helmersson	3 000	Styrelseledamot IT-plattform Småland & Öland AB
Ledamot av insynsrådet	Åsa Karlsson	3 000	Ledamot i Riksantikvarieämbetets Insynsråd
Ledamot av insynsrådet	Åsebol Ann-Britt	3 000	Ledamot i Myndigheten för delaktighets insynsråd
Ledamot av insynsrådet	Carl Eklund	7 500	

Riksarkivet har inga framtida åtaganden för dessa ledamöter eller ledande befattningshavare utöver vad som framgår av allmänna avtal.

Förutom riksarkivarie Karin Åström Iko bestod Riksarkivets insynsråd under verksamhetsåret 2021 av justitierådet Inga-Lill Askersjö, verkställande direktören Max Valentin, professor Birgitta Svensson, hembygdsforskaren Carl Eklund, riksdagsledamot Åsa Karlsson, riksdagsledamot Ann-Britt Åsebol, riksdagsledamot Hans Hoff och regionråd Karin Helmersson.

Förteckning över tabeller

	sid
Tab. 1. Prestationer inom verksamheten Normera och främja informationshantering	20
Tab. 2. Totala intäkter och kostnader för verksamheten Normera och främja informationshantering	20
Tab. 3. Prestationer inom verksamheten Utöva tillsyn	22
Tab. 4. Totala intäkter och kostnader för verksamheten Utöva tillsyn	22
Tab. 5. Prestationer inom verksamheten Hantera leveranser och förvärv	23
Tab. 6. Totala intäkter och kostnader för verksamheten Hantera leveranser och förvärv	24
Tab. 7. Prestationer inom verksamheten Bevara mottagna arkiv	27
Tab. 8. Totala intäkter och kostnader för verksamheten Bevara mottagna arkiv	27
Tab. 9. Prestationer inom verksamheten Digitalt tillgängliggöra arkivinformation	32
Tab. 10. Totala intäkter och kostnader för verksamheten Digitalt tillgängliggöra arkivinformation	33
Tab. 11. Prestationer inom verksamheten Främja kunskap om mottagna arkiv	34
Tab. 12. Totala intäkter och kostnader för verksamheten Främja kunskap om mottagna arkiv	34
Tab. 13. Prestationer inom verksamheten Tillhandahålla i läsesal	35
Tab. 14. Totala intäkter och kostnader för verksamheten Tillhandahålla i läsesal	37
Tab. 15. Prestationer inom verksamheten Besvara förfrågningar	38
Tab. 16. Totala intäkter och kostnader för verksamheten Besvara förfrågningar	38
Tab. 17. Totala intäkter och kostnader för verksamheten Övrig kärnverksamhet	39
Tab. 18. Avgiftsbelagd verksamhet med full kostnadstäckning	45
Tab. 19. Sjukfrånvaro	48
Tab. 20. Resultaträkning	51

Tab. 21. Balansräkning	52
Tab. 22. Anslagsredovisning	53
Tab. 23. Sammanställning av väsentliga uppgifter 2017–2021 (i tkr)	64
Tab. 24. Lokalkostnader 2021 (i tkr)	65
Tab. 25. Ersättningar till ledamöterna i insynsrådet samt ledande befattningshavare som utsetts av regeringen	66

Förkortningar

AFI	Avdelningen för informationshantering
AI	Artificiell intelligens
AIRA	Artificiell Intelligens inom Riksarkivet
Ap	Anslagspost
ARK	Avdelningen för arkivverksamhet
Arkis	Arkivinformationssystem inom Riksarkivet
DIGG	Myndigheten för digital förvaltning
DMS	Det medeltida Sverige
Dnr	Diarienummer
EAG	European Archives Group
EHC	European Head of Conservation
E-RIHS	European Research Infrastructure for Heritage Science
eSam	eSamverkansprogrammet
ESV	Ekonomistyrningsverket
FAI	Föreningen för arkiv och informationsförvaltning
FALK	Föreningen arkivverksamma i landsting och kommuner
FoU	Forskning och utveckling
GDPR	General Data Protection Regulation
HSS	Heritage Science Sweden
HTR	Handwritten Text Recognition
HUMINFRA	Nationell Infrastruktur för Humanistlaboratorier
ICARUS	International Centre for Archival Research
IB	Ingående balans

IDKM	Information Data, and Knowledge Management
Ku	Konstitutionsutskottet
MSA	Malmö stadsarkiv
MSB	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
NAD	Nationella arkivdatabasen
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
OPF	The Open Preservation Foundation
OSL	Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
Prop	Proposition
PROT	Protokoll
RA	Riksarkivet
RA-FS	Riksarkivets författningssamling
RA-MS	Riksarkivets myndighetsspecifika föreskrifter
Rskr	Riksdagsskrivelse
SBL	Svenskt biografiskt lexikon
SDG	Single Digital Gateway
SDHK	Svenskt Diplomatariums huvudkartotek
SFI	Svenska filminstitutet
SOU	Statens offentliga utredningar
SSA	Stockholms stadsarkiv
SWE-Clarín	Common Language Resources and Technology Infrastructure
SwedPop	Svenska befolkningsdatabaser för forskning
TF	Tryckfrihetsförordningen (1949:105)
TMO	Time Machine Organisation
tkr	Tusental kronor
UB	Utgående balans
Uo	Utgiftsområde
VA	Värmlandsarkiv
VR	Vetenskapsrådet

Riksarkivet

Box 7223, 187 13 Täby
Telefon: 010-476 70 00
riksarkivet.se